

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXXII Kaina 30 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, BIRŽELIS - JUNE 23, 1988 -

Nr. 122

„LKB Kronika, Nr. 75

Eina nuo 1972 metų
Perskaitęs duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Atviras laiškas TSRS Generaliniam Prokurorui

(Tęsinys)

Milicija du kartus stabdė „Žigulius“ be numerio, bet kai tik vairuotojas parodydavo dokumentą, tie atiduodavo pagarbą ir praleisdavo. Ignalinoje pažeidė eismo taisykles, bet patikrinęs dokumentus milicininkas vietoj nuobaudos atidavė pagarbą ir nuvažiavo. 23 val. nuvežė prie pat N. Sadūnaitės buto durų, liepė, kad naktį niekur neišeitų, o sekmadienį neišvažiuotų iš Vilniaus. Visą naktį N. Sadūnaitės butą saugojo du vyrai, kurie rūkydami vaikščiojo po langais.

Tą pačią dieną apie 23 val. Širvintų raj. Kiauklių parapijos zakristijonas Robertas Grigas su vilniečiu Algirdu Masilioniu pavezė į namus klebonijant dirbusį darbininką. Grįžtant atgal, Masilionio „Žigulį“ sustabdė priešais lengvojoje mašinoje važiuojančius 5 tipai, kurie vėliau net nemėgino slėptis esą

KGB darbuotojai. Šie jėga ištempė iš automatinės Masilionio ir Grigų. Pastarąjį istūmė į „Žigulį“, prieš tai keletą kartų kirtu Robertui taip, kad lūžo vienas iš krūminių dantų, pasimetė batas.

Nusivėžę Grigą į Širvintus, saugumiečiai apie kažką tarėsi su milicija, važinėjo po įvairius miesto užkaborius, vėl tarėsi su milicininkais, demonstratyviai klausė vienas kito, ar paėmė kastuvą, grasindami nužudyti ir užkasti, nuvežė į kažkokį mišką. Pastovėjo apie pusvalandį miške, vėžė toliau, kad nepažintų vietovės, iš Grigo atėmė (ir vėl negrąžino) akinius. Smurtininkai kalbėjosi lietuviškai rusišku žargonu. Apie 8 val. ryte sustojo nepažįstamame mieste, ėmė aiškinti, kad jų akcija tai „įsėjimas“ už dalyvavimą taikos demonstracijose Vilniuje. Paryčiu du iš jų kažkur nuėjo, o likę snaudė.

(Bus daugiau)

Pentagone masinė investigacija

Washingtonas. — Teisingumo departamentas praneša, kad trys kongresmenai yra investiguojami, kaip įtariamieji dalyvavę Gynybos departamento pareigūnų papirkime. Grįžtant atgal, Masilionio „Žigulį“ sustabdė priešais lengvojoje mašinoje važiuojančius 5 tipai, kurie vėliau net nemėgino slėptis esą

asmuo, kol tęsiasi investigacija. 20 Gynybos departamento asmenų, dirbančių marinių ir laivyno skyriuose yra apklausinėjami. Jie teikdavo slaptaizinius konsultantams, o šie jas perduodavo kontraktoriais. Tai liečia multibilijonines sumas. Kai kurie gaudavo padėkas pinigais, o tie, kurie palikdavo tarnybas, pereinavo dirbti į toms kompanijoms. FBI turėjo prie svarbiųjų pareigūnų prijungusi slaptus klausymo aparatus. Tais slaptais telefonais buvo sužinota, jog kai kurie konsultantai gaudavo net po 100,000 dol., už patarimus“ ir neitardavo, kad jų telefonai buvo prijungti prie FBI informacijos istaigos.

Ši investigacija buvo pradėta prieš dvejus metus. Daugiau kaip 100 FBI agentų žinojo apie vykdomą investigaciją Pentagono, bet niekas neišdavė slapties.

Didžiausia investigacija

Praėjusį savaitgalį federaliniai agentai įteikė daugiau kaip 200 asmenų teismo įsakymus pristatyti turimą medžiagą su gautais Pentagono kontraktais. Teisingumo departamentas sako, kad ši investigacija yra pati didžiausia Gynybos departamento istorijoje. Aiškėja, kad reikės naujų taisyklių, o gal ir įstatymų. Departamento pareigūnai priimdavo kyšius ir padėkos čekius už gautus kontraktus. Didžiausius kontraktus gaudavo McDonnell Douglas korporacija. Įteikti visą turimą medžiagą privalo United Technologies korporacija, Unisys korp., Litton Industries, Northrop korp. ir dar 21 kompanija.

Puikiai atliktas darbas

FBI agentai papasakojo šiek tiek žinių spaudai, neleidžiami skelbti savo pavardžių. Oficialiai nėra apkaltintas nė vienas

FBI direktorius William S. Sessions džiaugiasi pasiekusia investigacija Gynybos departamente.

Sekimo pradžia

Buvęs Gynybos sekretorius

Viršūnių konferencijoje Toronto: Europos bendruomenės valstybių prez. J. Delors, toliau - Italijos premjeras de Mita, Britanijos min. pirm. Thatcher, Amerikos prez. Reagan, Kanados min. pirm. Mulroney, Prancūzijos prez. Mitterrand, Japonijos min. pirm. TaKeshita ir Vak. Vokietijos kancleris Kohl.

Frontas Estijoje

Maskva. — Vakar buvo rašyta apie naujai susiorganizuotą Estijos Liaudies Fronto organizaciją. Apie tai gauta dar daugiau žinių.

Praėjusį mėnesį sociologė Tatjana Zaslavskaja, kuri yra Gorbaciovo patarėja ekonominiams ir socialiniams klausimais, pasisakė už suorganizuojamą populiarus fronto sąjūdį visoje sąjungoje, kuri būtų atsvara prieš vyriausybę ir partijos būrų organizuotus politinius klubus, tačiau jie neturėtų žymėsni pasisakymo, kaip paskutiniu metu išaugo fronto sąjūdžiai. Estija visados buvo politinių ir ekonominių bandymų priekyje, bet niekada neturėjo tokio pasikėlimo žmonėse, kaip ši fronto organizacija. Respublikos 1,5 mil. žmonių turi didžiausias per capita pajamas visame sovietų krašte. Estai tuoj pritarė Gorbaciovo privačios prekybos idėjai. Estuose jaučiamas stiprus tautinis pasireiškimasis.

Partijos vado pakeitimas

Estijoje pasikartojantys nepasitenkinimo prasiveržimai, kaip manoma, ir buvo vienas iš motyvų pakeisti ilgametį Estijos Komunistų partijos sekretorių Karl Vaino. Jo vieton paskirtas Vaino Valas, diplomatas, kuris, sakoma, buvo asmeniškai Gorbaciovo parinktas šiai pozicijai. Buvęs partijos vadas, kuris numatomas vartojamų prekių viršininku Maskvoje, nepritare Estijos Liaudies frontui. Estų žurnalistai praneša, jog daugiausiai naujos organizacijos sukūrimui pritarė Estijos Komunistų partijos ideologas Indrik K. Toome.

Estų televizijos reporteris Andres Raid sako, jog daugelis partiečių su nepasitenkimu žiūri į Liaudies frontą, nes šalia Gor-

Casper Weinberger pasakė, kad jis nieko nežinojo apie pradėtą investigaciją. Jis dabar kai kurių kaltinamas, kad buvęs nepakankamai griežtas viršininkas.

FBI investigacija prasidėjo, kai vienas tarnautojas Laivyno skyriuje, prižiūrįs karinius kontraktus, išsitarė Laivyno investigacijos istaigai, kad jis suteikęs kai kurių žinių apie kontraktų pardavimą. Ši istaiga tuoj pradėjo investigaciją, į pagalbą pasikvietusi FBI agentūrą. Tenka pažymėti, kad investigaciją istaigos neprivalo pranešti savo sekretoriams apie daromą investigaciją. Tokiu būdu nei Laivyno sekretorius, nei Gynybos sekretorius nežinojo apie vykdomą plataus masto investigaciją.

bačiovo palaikymo jie palaiko ir estų tautos reikalus.

Ekonominė nepriklausomybė

Tas pats žurnalistas Raid sako, jog Frontas eina už pilną ekonominę nepriklausomybę, kas nebeleistų Maskvai kontroliuoti estų industrijos ir žemės ūkio reikalų. Frontas taip pat pareiškė, kad estų kalba turi būti oficiali Estijos respublikos kalba, tokiu būdu rusų kalbos primatas panaikinamas.

Liaudies frontas yra atviras visoms tautybėms, bet „Sovetskaja Estonya“ praneša, kad labai mažai kitų tautybių žmonių įstojo į naująją organizaciją. Estijoje 65% gyventojų yra estai, maždaug 28% rusai, 2,5% ukrainiečiai. Daugiau pažangesni rusai įstojo į Frontą, sako žurn. Raid, bet kiti yra nepatenkinti, kad Frontui iš viso buvo leista veikti. Estijos liaudies frontas pasirinko sau vėliavą, kurios spalvos ilgai buvo uždraustos — mėlyna, juoda ir balta, jos buvo ir nepriklausomos Estijos valstybinės vėliavos spalvos. Vėliava buvo aukštai iškelta ir praėjusio penktadienio demonstracijoje, kuri ragino, kad Estijos delegatų palaikytų Fronto platformą Komunistų partijos konferencijoje kitą savaitę Maskvoje. Penki delegatai iš 32 delegatų dalyvavo kartu su visais šimtu tūkstančių demonstrantų sostinėje ir jie sutiko kelti Fronto tikslus konferencijoje.

Dalyvauja 800 estų grupių

„Sovetskaja Estonya“ korespondentas Jaroslav Tolstikov sako, kad Frontui buvo duotas leidimas veikti balandžio mėnesį. Frontą dabar sudaro 800 įvairių grupių žmonių iš vietinių organizacijų, mokyklų ir darbininkijos. Sąjūdžio tikslas, pagal jį, yra perversi Komunistų partijos galia vietinėms žmonių taryboms, kurios iki šiol buvo tik guminiiai partijos štamai, nes be kompromisų turėjo vykdyti partijos įsakymus. Pirmasis Estijos Liaudies fronto biuletenis buvo atspausdintas partijos spaustuvėje dideliu tiražu. Tolstikov sako, kad Komunistų partija nekontroliuoja Fronto. „Sąjūdis palaiko partiją, o partija palaiko sąjūdį“.

— Rusų Ortodoksų Bažnyčios Sinodas, baigdamas savo suvažiavimą, meldėsi už visus žuvusius II-ojo Pasaulinio karo metu, įskaitant ir žuvusius Afganistane, bet ne už Stalino nukankintuosius, pastebi Reuterio agentūra.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Kijeve rusų ortodoksų vienuoliai pirmą kartą po 1961 m. galėjo giedoti giesmes, kai prieš dvi savaites jiems buvo sugrąžintas XI amžiaus vienuolynas. Deja, pusė vienuolyno nebuvo atiduota; toje dalyje yra muziejus. Kijevo gyventojai dar prisimena, kai į miestą atvažiavęs Chruščiovas pasakė, kad Kijevo miesto bažnyčios jam užstoja matomumą.

— Port-au-Prince, Haiti sostinėje, naujasis diktatorius padarė daug pakeitimų kariuomenėje, kai kuriuos atleisdamas iš pareigų, kitus apdovanodamas naujais laipsniais, o dar kitus nužemindamas. Gen. Henri Namphy ypač pertvarkė policiją, sudarydamas specialų saugumo dalinį.

— Prahoje Čekoslovakijos komunistų vadas pasakė, kad jis yra už reformas, bet skirtingas nuo Maskvos Milos Jakes sako, jog jis nori panašius pakeitimus, kurie buvo 1968 m., kai sovietų invazija sutrukdė „Prahos“ pavasarį.

— Washingtono pranešama, kad demokratų vadai pradėjo tartis demokratų platformos reikalui. Specialus platformai surašyti posėdis įvyks Denvere šį savaitgalį.

— Washingtono Gynybos sekretorius Frank Carlucci, ryšium su pradėta investigacija, šešis aukštusius pareigūnus perkėlė į kitas tarnybas, kurios neturi ryšių su kontraktais. Mažiausiai 20 aukštųjų pareigūnų buvo papirkinėjami, kad kompanijos išgautų valdžios kontraktus dideliems darbams.

— Graikijos ministeris pirmininkas Andreas Papandreu paskyrė savo sūnų George Svietimo ministeriu. Kartu pavadė jam vadovauti komitetui, kuris turi rūpintis, kad 1996 m. vasaros olimpiniai žaidimai įvyktų Graikijoje. Olimpiniai žaidimai buvo pradėti Graikijoje aštuntame amžiuje prieš Kristų ir atnaujinti Atėnuose 1896 m.

— Washingtono prez. Reaganas pirmą kartą kritiko gubernatorių M. Dukakis už pasakymą savo rinkiminės propagandos metu, kad Amerikos ekonomija yra blogame stovyje, pastebėdamas, jog respublikonų administracija, ne demokratams išvedė kraštą iš ekonominio bankroto.

— Jeruzalėje Izraelio Gynybos ministeris Y. Rabin pareiškė, jog visi izraelitai, ne tik kareiviai, privalo nešioti ginklus ir ginti okupuotą teritoriją nuo arabų ekstremistų. Sąduymai vyksta kasdien. Daugiau žūsta palestiniečių vaikų ir jaunuolių.

Baigėsi konferencija ekonominiais klausimais

Su politiniu atspalviu

Torontas. — Kanadoje baigėsi ekonominė septynių valstybių konferencija. Praeitųjų metų spalio mėnesio biržos staigus sukrėtimas turėjo daug įtakos šiai viršūnių konferencijai: buvo daug išsamiau diskutuojami praktiniai tų valstybių reikalai, praneša Kanados finansų ministeris Michael Wilson.

Septyni politiniai vadai sutarė labiau bendradarbiauti, kad būtų išvengta kito akcijų kritimo. Jie taip pat sutarė padėti neturtingoms tautoms Saharos Afrikoje sumažinti esamas skolas. Finansų ministrai principiniai sutarė specialų šalpos planą, kuriame visi septyni dalinsis tam tikra kainų dalimi. Paryžiaus klubas, kuriam priklauso didelė dalis valstybių, kurios yra suteikusios paskolas, aptars detales, įskaitant, kurie kraštai gaus minima pašalpa.

Pašalpa neturtingiems

Kai kurios valstybės gal būtų dovanos skolą arba bent jos dalį, o kitos sumažins procentus arba pratęs skolos mokėjimo laiką. Daugiau ginčų kilo svarstant primokėjimą ūkininkams Japonijoje ir Vakarų Europoje, nes ten žemės ūkis turi ir politinį atspalvį. Europiečiai nesutiko su didesnių subsidijų teikiimu savo ūkiui ir pamažu jas visai panaikins.

Amerika pasisakė už tarifų sureguliojimą ir naujus prekybos delegacijų pasitarimus, tad šioje sesijoje tie reikalai nebuvo išspręsti.

Prez. Reaganas ėmėsi iniciatyvos ir visi septyni sutarė sudaryti ministerio rango istaigą, kuri kovos su tarptautine narkotikų prekyba. Britanijos min. pirm. M. Thatcher atnaujino prašymą kovoti su terorizmu, kad valstybės neleistų nusileisti ar pakilti pagrobtaim lėktuvui.

Politiniai klausimai

Bendroje deklaracijoje septyni vadai stipriai pasisakė už laisvės principus ir individualias žmogaus teises bei tikrą demokratiją, ypač Rytų — Vakarų santykiuose. Jie pasisakė už realistinį ir konstruktyvų dialogą, įskaitant ginklų kontrolę, regioninius konfliktus ir

Išprašė 17 šnipų

Torontas. Baigiant ekonominę konferenciją, Kanados min. pirm. Brian Mulroney patvirtino žurnalistams žinią, kad Kanados vyriausybė praėjusią savaitę įsakė 17 sovietų diplomatų išvykti ir nebesugrįžti į Kanadą, nes jie elgėsi taip, kas nesiderina su Sovietų Sąjungos reprezentavimu. Rusai šnipinėjo Kanados industrinę ir komercinę sritį. Užsienio reikalų min. Joe Clark uždarame parlamento posėdyje Ottawoje plačiau painformavo parlamentarų. Dviem diplomatams iš sovietų ambasados Ottawoje ir šešioms oficialioms pareigūnoms iš prekybos misijos Montrealyje liepta apleisti Kanadą, o devyniems diplomatams, kurie buvo išvažiavę iš Kanados, nebeleista sugrįžti.

žmogaus teises. Jie sveikina Sovietų Sąjungos okupacinių jėgų pasitraukimą iš Afganistano ir ragina sovietus prisidėti ir prie kitų regioninių konfliktų teigiamo sprendimo. Jie konstatavo, kad yra pažangos Amerikos ir Sovietų Sąjungos nusiginklavimo klausimuose.

Sovietai privalo sumažinti konvencionalines karines pajėgas Rytų Europoje, nes Varšuvos pakto kariuomenė sudaro pavojų Vakarų Europai; Sovietų karinių jėgų didinimas Azijoje taip pat turi būti mažinamas.

Tikra taika negali būti pasiekta tik ginklų kontroliavimu. Jie ragino sovietus žengti pirmyn, kad užtikrintų žmogaus orumą ir tas laisves, kurias pažėdė pasirašydami Helsinkio pakta. Jie atkreipė specialų dėmesį į Rytų Europos kraštus, kad būtų pagerintos jų ekonominės, socialinės sąlygos, žmonių teisės.

Septyni vadai griežtai pasmerkė bet kokios formos terorizmą ir pažadėjo griežtai kovoti su juo.

Kaip matome, Amerikos, Britanijos, Italijos, Japonijos, Kanados, Prancūzijos ir Vakarų Vokietijos vadai svarstė ne tik ekonominius, bet ir politinius reikalus.

Ir Vengrijos komunistai tokie patys

Budapeštas. — Vengrų „demokratinės opozicijos“ veikėjų grupė priminė ir griežtai pasmerkė iš pareigų pasitraukusio komunistų partijos gen. sekretoriaus Janos Kadaro nelematą vaidmenį vykstant tautos sukilimui 1956 metais ir vėliau. Atvirame laiške „demokratinės opozicijos“ veikėjai primena, kad kaip tik Janos Kadaro kvietimu 1956 m. į Vengriją išiveržė 75 tūkstančiai raudonosios armijos karių su 2,500 tankų, kraujuje nuslopindami revoliucinį sąjūdį ir jo metu paskelbtą nepriklausomą, demokratinę ir neutralią Vengrijos valstybę. Opozicijos veikėjai, be to, apkaltina Kadarą surengimu suklauto, niekšiško teismo proceso prieš revoliucijos metu buvusį ministrį pirmininką Imre Nagy ir jo gynybos ministrį pulkininką Maleter. Jie abu buvo nuteisti mirti ir nužudyti 1958 m. birželio 16 d. Pažymėjo, kad Kadar 32 metus apgaudinėjo vengrų tautą, opozicijos veikėjai atvirame laiške pažymi, jog yra atėjęs laikas jam atsiskaityti už padarytus nusikaltimus su vengrų tauta ir su istorija.

KALENDORIUS

Birželio 23 d.: Zenonas, Vanda, Arvydas, Vaida, Agripina.
Birželio 24 d.: Jonas Krištytojas, Simplicija, Algimantas, Budyte.

ORAS

Saulė teka 5:16, leidžiasi 8:29. Temperatūra dieną 88 l., naktį 65 l.

ŠVENTO ANTANO ŠVENTE

Birželio 12 d. Švento Antano parapijos bažnyčioje buvo atšvęsta parapijos patrono šv. Antano šventė ir prisiminti baisiojo birželio trėmimai. Lietuvos vėliavą į bažnyčią įnešė St. Butkaus šaulių kuopos vėliavinkas Alfonsas Lukas, lydint „Švyturio“ j. šaulių kuopos šauliams Baliai Telyčeniui ir Antanui Vaitiekui. JAV-ų vėliava buvo anksčiau įnešta.

Šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė kun. Alfonsas Babonas. Mišioms patarnavo Stasys Grigutis, skaitinius skaitė Matas Baukys; auką nešė Juozas Kinčius ir Jonas Markus. Giedojimo parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Slizio. Po Mišių parapijos salėje susirinkę vaikinai skaniais Pranciškos Televizionės ir jos taktininkų pagamintais valgiais, susitikime su pažįstamais ir maloniai pabendrauvome.

Juozas Kinčius, talkinant Danutei Petrauskienei ir Tinai, laimingus bilietukus ištraukusiems išdalino 30 dovanų. Atanos Jonynienės aukota šiaudinukų paveikslą laimėjo dr. Jonas Mikulionis, Stasės Šimoliūnienės aukota Vytį laimėjo Aldona Rūkštelytė Steponaitienė, o kun. Kazimieras Simaitis pilną indą kavos.

Švento Antano šventę parapičiai gausiai rėmė: pinigėmis aukomis, fantais, pyragais bei darbais.

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Baisiojo birželio trėmimų minėjimas įvyko Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre. Ji

ASS Detroito skyriaus naujoji valdyba. Iš k.: Janė Kizlauskaitė, Paulius Jurgutis, Asta Jurgutytė, Kristina Butkūnaitė ir Manvydas Šepetys.

Nutr. A. Rugienius

DĖL LEMONTO KURIAMO LIETUVIŲ CENTRO PAVADINIMO

Keletas žodžių dėl Lemonte kuriamo lietuvių centro. Lemonto projektas buvo plačiai garsintas prieš porą metų ir sukėlė gyvas diskusijas. PLB valdyba net buvo pravedusi anketa patirti lietuvių nuomones. Ištyrusi sąlygas, PLB valdyba atsisakė nuo to projekto. Dabar, kaip ir prieš porą metų, tas pats asmuo pradėjo įtaigoti lietuvių visuomenę apie to pastato nepaprastą vertę ir gerą progą jį įsigyti. Tuomet Lito investavimų bendrovė už tą patį objektą norėjo gauti tris milijonus dolerių, įpainiojant Lietuviai Fondą ir PLB valdybą. Dabar tas pats objektas iniciatorių perkamas už vieną milijoną dolerių. Tai ir kyla klausimas, kodėl prieš dvejus metus kai kurie asmenys įtaigavo

surengė Pabaltijo komitetą, kuriam šiais metais pirminkavo latviai.

MIRĖ JANINA GURKIENĖ

Po ilgos ir sunkios ligos birželio 10 d. su šiuo pasauliu atsiskyrė Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdybos nario Vytauto Gurko žmona Janina Guriėnė, 65 metų amžiaus.

Birželio 12 d. Val Baužos laidojimo koplyčioje kun. Alfonsas Babonas ir atsilankiusieji sukalbėjo rožinį. Laidojimo direktorė Yolanda Zaprackienė pareiškė užuojautą likusiai šeimai šių organizacijų vardu: LB Detroito apylinkės, Balfo 76 skyriaus, „Amerikos Lietuvių Balso“ ir „Lietuvių Melodijų“. Paskaitė Vilniečių užuojautą ir Maironio eilėraštį „Varpai“. St. Butkaus šaulių kuopos pirmininkas Edvardas Milkus tarė atsisveikinimo žodį ir pareiškė užuojautą Dariaus ir Gireno klubo ir šaulių kuopos vardu. Sugiedota „Marija, Marija“.

Birželio 13 d. po gedulingų pamaldų šv. Antano parapijos bažnyčioje amžinam poilsiui buvo nulydėta į Woodlawn kapines.

Nuliūdime liko: vyras Vytautas ir sūnus su žmona. Ilsekis ramybėje. Tebūnie Tau lengva Amerikos žemele!

A. Grinius

ASS SUEIGA

Dr. Leonas Sabaliūnas šį sekmadienį, birželio 26 d., 11:45 val. ryto Kultūros centre vyksiančioje Akademinių skautų sąjungos Detroito skyriaus sueigoje kalbės tema: „Valstybingumo formos ir kaitos galimybės komunistiniuose kraštuose“.

Rochesterio, N.Y., lietuvių jaunimas sutinka Paulių Klimą po ilgos kelionės į Washingtoną, D.C.

PAULIUI KLIMUI SUGRĮŽUS ROCHESTERIN

1988 metų gegužės 1 dieną nuo Laisvės paminklo Rochesterio, N.Y., Paulius Klimas pradėjo savo žygį pėsčias 500 mylių į Washington, D.C. Šio jaunulio tikslas buvo padėti Petriui Gražuliui, kuris šiuo metu kalinamas Lietuvoje už žmogaus teises, kai visur plačiai garsinamas „Glasnost“.

Jau tos dienos ryte 9 val. per lietuvių radijo pusvalandį buvo pranešta apie jo kelionę. Po 11 val. Mišių, kuriose skaitymus atliko Paulius, visi rinkosi į šv. Jurgio parapijos salę, kurioje matėsi televizijos 10 kanalo korespondentai ir fotografai. Jie darė nuotraukas, teiravosi apie šį unikalią žygį. Šeštą val. vakare per vietos žinių tinklą, o vėliau ir 11 val. buvo rodoma jo kelionės pradžia.

Paulius apsilankė sportiniuose rūbais su užrašu ant kuprinės ir marškinėlių, „Gorbachev Free Petras Gražulis“ išėjo kietu keliu. Jo misija buvo pasiekti Baltuosius Rūmus ir įteikti prašymą su parašais prezidentui R. Reaganui prieš išvykstant pasitarimams į Maskvą.

Paulius Klimas pasiekė Washingtoną 25 dieną gegužės, nueidamas 25-30 mylių per dieną. Televizijos kanalai 8 ir 10 rodė jį einantį pro Baltuosius Rūmus. Negalėdamas įteikti prašymo pačiam prezidentui, jį įteikė aukštam prezidento pareigūnui, kuris tikrai pažadėjo perduoti ir apibūdinti padėtį.

Atlikęs užbrėžtą tikslą Washingtoną jis išskrido į Lietuvį jaunimo suvažiavimą, kuris vyko Chicagoje. Jam nuvykus buvo pranešta, kad Vatikano radijo bangomis per-

duota jo kelionė ir kad žino apie tai Lietuvoje. Jam dėkojo Nijolė Sadūnaitė.

Paulius Klimas grįžo į Rochesterį gegužės 30 dieną. Jį sutiko nemažas būrys jaunimo su plakatais ir gėlėmis, tėveliai, pažįstami ir draugai. Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Justinas Vaškys, OFM, kuris nepailestamai garsino Pauliaus žygį.

Birželio 5 dieną po 11 val. Mišių parapijos salėje Paulius darė visiems pranešimą apie savo kelionę. Tarpe susirinkusių buvo Pauliaus Klimo draugų ir svečių: County Legislator advokatas Richard Dallinger. Paulius rodė video kasetę ištraukus – pašnekešius su spaudos atstovais Washingtono. Su Viktoru Naku, su kuriuo palaikė ryšį kelionėje, kaip įteikė prašymą rusų atstovybėje amb. J. Dubininui ir pasakoją daugelį svarbių pasikalbėjimų su valdžios atstovais, su N.Y. kongr. Frank Horton, su senatorium Alfonse D'Amate ir su „Washington Post“ žurnalais.

Skaidrėmis rodė nubrėžtą kelią žemėlapyje, apylinkes, kuriose stovėjo pailsėti. Paulius kalbėjo: „Buvo momentų, jog maniau, kad neišversiu, bet giedojau Lietuvos himną ir giesmę Marija, Marija, tas gal ir suteikė ištvermės“.

Pasakoją, kad kelionėje buvo sutikęs daug žmonių, kurie jam padėjo dvasiniai ir materialiai. Apie jo žygį daug rašė Baltimorės laikraštis.

Po pranešimų buvo sveikinimai:

Klebonas kun. Justinas Vaškys, OFM, sveikino Paulių už jo ryžtą ir džiaugėsi laimingai jam sugrįžus. County Legislator Ri-

chard Dollinger sveikino Paulių išskeldamas jo pasiryžimą šiais žodžiais: „Aš supratau, kalbėjo jis, gilų tikėjimą jūsų žmonėse, meilę savajam kraštui ir Viešpaties palaimą, kaip vienas jaunas vyras gali padaryti tiek daug. Tą padarė Paulius Klimas. Tokie žygiai, dvasinės kovos padaro labai daug, nes sužino pasaulis apie Lietuvą“. Jis įteikė Pauliui įremtą memorandumą, kuriame buvo surašyta Lietuvos padėtis nuo pirmojo bolševikmečio iki dabar. Kalinamieji ir persekiojami už žmogaus teises ir Petras Gražulis, kuris pirmas disidentas pasiūstas į Labor Camp po „Glasnost“ paskelbimo.

Rochesterio lietuvių jaunimo vardu sveikino Laurynas Vismanas ir gelę prisegė Rūta Kiršteinaitė.

Po to buvo Rochesterio bendruomenės choro sveikinimas Pauliui, kaip choristui, įteikė Angelė Dziakonienė ir Vytautas „Žmuidzinai „Žilvino pasaka“ su įrašu: „Mielas Pauliau lai Baltijos banga išplaukia balta pieno puta, ir laisvę Petriui Gražuliui“. Pabaigoje Paulius Klimas gražiais žodžiais dėkojo visiems, kurie jį rėmė ir suprato. Jo žodžiuose jautėsi pergyvenimas ir meilė Tėvų žemei.

Paulius, kaip žerinti kibirkštis, kuris uždegė laisvės švyturio ugnį jaunimo eilėse tolimiesiems siekiams ir kovai. Garbė jo tėveliams dr. prof. Antanui ir Danguolei Klimams ir mums visiems Rochesterio lietuviams turėti Paulių Klimą savo tarpe.

Visus susirinkusius skaniais užkandžiais ir kavute pavaišino Angelė Dziakonienė ir Eugenija Bulsienė. Nerima Narutė

Neabejojame, kad iniciatorių tarpe yra sumanių ir plačiai žvelgiančių bei ateitį pramatančių profesionalų, bandančių savo žinias įjungti į lietuviams naudingą projektą. Kai tas pats objektas gaunamas už trečdį kainos, kaip buvo peršama prieš porą metų, tai nėra abejonės dėl jo vertės, tik lieka išlaikymo klausimas išspręsti. A. Juodvalkis

LIETUVA PASAULINĖJE LITERATŪROJE

Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis

Ką Lietuva yra davusi kitų tautų literatūrai savo istorija, gamtovaizdžiu ir žmonių papročiais pirmą kartą panagrinėta Alfonso Šešplaukio-Tyruolio knygoje

LIETUVA PASAULINĖJE LITERATŪROJE

Išleido Lituanistikos tyrimo ir studijų centras Chicagoje. 244 psl. Knygos kaina 8 dol., su persiuntimu 9.50 dol. Illinois gyventojai moka 10.14 dol. Gaunama DRAUGE ir pas knygy platintojus.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: \$60.00. Foreign countries \$60.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mazinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėsi, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Kanadoje (U.S.A.) dol.	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Užsienyje	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Savaitinis (Šešt. pried.)	\$35.00	\$20.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyso savo nuožiūra. Nesunaudojti straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DIDI ŠV. VARDŲ IŠKILMĖ

Gyvai veikiančios šv. Vardo draugijos skyriai iš visų Chicago pietvakarių birželio 17 d. susirinko specialioms metinėms iškilmėms į Queen of the

Universe parapijos bažnyčia. Esant gražiam orui, altorius buvo įremtas erdvioje bažnyčios aikštėje. Dalyvavo ne vien gausios šv. Vardo dr. Jos narių gretos, bet ir daug Kolumbo vyčių su puošnėmis uniformomis.

DR. LINAS A. SIDRYS

AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Prima triadencialis,
ketvirtadieniais ir penktadieniais.
Susitarimui skambinti 436-5566

DR. VIJAY BAJAI, M.D., S.C.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Aukliai nuimami kabinetė)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71st Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Oft. 735-4477;

Rez. 246-0067; arba 246-6581

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
2655-W. 69 St.
Tel. 776-9691
pirm. 12-2 v. p.p.; treč. 12-2 v. p.p.
penkt.: 1-3 v. p.p.
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

Kabineto tel. — 582-0221

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS

Specialybė vidaus ir kraujų ligos
Ne chirurginis išsiplėtimų venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydymoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: Olympe 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išsiskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. IRENA KURAS

KŪDIKŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabineto perėmė

DR. S. LAL

SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12, 1-6

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų gydytoja

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120

Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
„Contact lenses“
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabineto perėmė

T. RAMA, M.D.

Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTONAS G. RAZMA

Specialybė — Vidaus ligų gydymas
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

NANCY STREITMATTER, M.D.

KARDIOLOGĖ
2454 W. 71 Street
Tel. 434-6777
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

JOHN P. WAITKUS, M.D., FACS

SPECIALISTAS CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ligoninei
2700 W. 43 St., Tel. 927-3231
Kalbame lietuviškai
Val. pagal susitarimą pirm., antr.
Ketv. ir penkt. nuo 3-7 v.v.

PASAULINĖ PROBLEMA

Jau septyneri metai su viršum, kai Sovietų Rusija, išnaudodama net okupuotų kraštų jaunuolius, kariauja Afganistane. Sovietai nori Afganistane įgyvendinti komunistų ir pamažu pasiekti Indijos vandenyno pakraščius. Afganistano užkariavimas yra grėsmė Pakistanui, paskiau Bengladešui ir Indijai. Tai tik laiko klausimas, kad šie kraštai, kaip supuvęs obuolys, po griaunamų karų nukristų į komunistų sterblę. Gal po daugelio tautų užkariavimo ir kruvinių kasių praradimo Sovietų Rusija sugrįš, kaip sako Vakarų politikos komentatoriai, bet šiuo metu ir ateinančiais dešimtmečiais Sovietų Sąjungos grėsmė Azijoje yra didelė ir nežmoniška kruvina. Kruvinės nei rusams ir jų užgrobiems kraštams, nei pačiam Afganistanui jau šiuo metu įsivaizduoti negalima. Vieni kitus žudo be jokio pasigalėjimo ir be jokių karo taisyklių.

Pakistanas priima pabėgėlius iš Afganistano, juos ginkluoja, jiems padeda vesti nelygią kovą, juos bent šiek tiek globoja, pridodamas savo lėšų išlaikyti moterims, vaikams ir seneliams. Pakistanas daugiausia eina į derybas su Sovietų Rusijos atstovais, kad jie pagaliau iš Afganistano pasitrauktų ir mėgintų rasti būdą sugyventi, nors ir su ne komunistine valdžia.

Partizanai ir laisvės kovotojai jau yra per daug kraujo išlieję, kad norėtų derėtis su dabartine marionetinė Kabulo, Afganistano sostinė, komunistine valdžia. Ji juk nori sau pasilikti teisę sudaryti naują vyriausybę, kurioje būtų ir komunistai. Komunistai jau yra taip įgriusę savo žiaurumu vietos gyventojams, kad jie nenori su jais nei kalbėtis, nei derėtis, nei dalintis valdžios pasigalėjimu.

Sovietų Sąjunga, remiantis M. Gorbčiovo žodžiais, šį mėnesį savo kariuomenę atitraukė iš Afganistano. Sovietų paliktus miestus vietos komunistai negalės apginti ir partizanai juos vieną po kito užims. Komunistai turės bėgti ar išvystyti tik civilinį karą su Sovietų pagalba.

puldinėti, kaip ligi šiol, civilius gyventojus, ūkininkus, kalnų ūkio darbuotojus. Anksčiau juos puldinėjo iš vienos pusės rusai su komunistų tvarka afganų kariuomene, iš kitos pusės partizanai.

Dabar sunku net spėlioti, ar vadinama Afganistano musulmonų valstybė galės susikurti ar ne, ar ji galės veikti, kaip dabar planuose yra užsibrėžę, ar visiškai negalės net ilgus metus. Patys afganai spėja, kad civilinis karas neišvengiamas net tada, kai pasitrauks rusai ir iš valdžios sosto bus išverstas Afganistano komunistai — Maskvos auklėtiniai.

Pakistanas ir šiuo atveju stovi jų užnugarį, nors ir ten yra diktatūra. Jų diktatūrai ir visa valdžia yra atsistojusi prieš komunistų, priklausančių Sovietų Sąjungai, dominavimą Azijos žemyne. Jie geriau pripažįsta modernėjantį kinų valdžios komunistinį aparatą, negu Kremlių ir jo intrigas tarp Afganistano, Pakistano ir Indijos.

Irano ir Irako ilgas karas yra labiau Artimųjų Rytų, persų ir arabų problema. Afganistanas ir Sovietų Sąjungos noras jį užkariauti ir priartėti prie kitų Azijos valstybių yra pasaulinė problema, kurios negali išspręsti nei Jungtinės Tautos, nei Amerikos su Sovietų Sąjunga sutartys, nei musulmonų nusišalėjimas kovoti iki galutinio laimėjimo arba kankinio mirties.

Afganistano pabėgėliai Pakistanas, Irane ir kituose kraštuose sudaro didelių nepatogumų pačiam Afganistanui ir daugeliui jų žmonių. Kartu keliaus klausimas pasauliui, kuris pabėgėliais turi rūpintis, bet mažai tesirūpina. Ar vėliau Afganistanas neatsisuks prieš dabartinius savo globėjus ir ginklų teikėjus vien iš keršto, kad jais nesirūpino, kai jie labiausiai pagalbos buvo reikalingi. Jų sužeistieji, jų mirštantieji stovyklose, jų ištremtieji iš daugelio laisvų kraštų bus tikri keršytojai, kaip, jų žodžiais kalbant, reikalauja musulmonų teikėjams.

Reikia prisiminti, kad Afganistaną istorijoje mėgino pajungti daugelis svetimų valdžių, bet nepajėgė. Afganai — kalnų ir savotiškos žemės gyventojai labiau vertino laisvę negu mirtį. Jie kariavo prieš bet kokius priešus, mėginančius įsiviešpatauti jų žemėje. Tai ypač parodo jie dabar kovose prieš Sovietus ir bet kurį Sovietų pastatytą prezidentą, juo labiau prieš dabartinį Najibullah, kuris jau šaukiasi tautos susitaikymo ir pažada pabėgėliams saugų grįžimą į savo kraštą ir savo vietas. Nei pabėgėliai, kurie bėgo nuo bombardavimų, nei laisvės kovotojai juo nepasitiki ir pabėgėliams nepatiria grįžti, kol komunistų pastatytas prezidentas viešpatauja Kabule.

Nors dabartinės — komunistinės valdžios užsienio reikalų ministeris Jungtinės Tautos apkalta Pakistaną ir Iraną, kad jie neleidžia pabėgėliams grįžti į Afganistaną, bet niekas jo žodžiais netiki ir niekas komunistine valdžia nepasitiki, išskyrus pačius komunistus. Šia problema turės spręsti pasaulis, o ne tik Amerikos ir Sovietų sutartys.

P.S.

Daugelio gyvenimuose matyti, kad jų kančios savotiškai juos patenkina, nes

jie jose patogiausiai jaučiasi. Jie savo gyvenimus paverčia gyvyje pragaru, bet pažįstamu.

Ram Dass

VIII Tautinių šokių šventės rengėjai. Iš kairės sėdi: Č. Senkevičius, leidinio red., G. Breichmanienė, k-to vicepir., I. Bublėnė, JAV Kultūros tarybos pirm., dr. V. Kvedaras, šventės k-to pirm. R. Karasiejienė, meno vad., Vyt. Bireta, Kanados LB pirm. R. Kurienė, Kanados LB Kultūros k-jos pirm.; stovi: K. Deksnys, techninių reikalų inž. Alg. Gečys, JAV LB krašto v-bos administr. J. Bajoraitis, renginių, E. Bajoraitienė, tautodailės parodos, K. Mileris, spaudos vad., J. Krištolaitis, finansų, adv. J. Lasienė, Kanados LB krašto v-bos vicepir., J. Karasiejus, meno vad., V. Verbičkienė, nakvynių, J. Pleinys, sekr., St. Dalius, spaudos, ir B. Mačys, banketo.

Nuotr. Vyt. Beniušio

SUSITIKSIME HAMILTONE

Birželis. Maniau, kad jau viskas artėjantios VIII Laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventės tema parašyta. Bet iš spaudos komisijos pirm. Kazio Milerio atėjo dar vienas laiškas. Su informacija, kaip JAV lietuviams Hamiltoną pasiekti, su paskutinio rengėjų k-to posėdžio protokolu, su Šventės provizoria programa. Prašo dar šį tą paaiškinti, pakomentuoti. Gerai. Sėdu prie mašinėlės. Bet jau tikrai paskutinį kartą prieš Šventę...

Alg. Gečio JAV LB vardu parašyta informacija su patarimais kaip JAV lietuviams be kliūčių pasiekti Kanados, Ontario, Hamiltoną, išsami ir idomi. Mačiau ją išspausdintą „Dirvoje“ ir „Darbininke“. „Drauge“ nepastebėjau, bet kol mano rašinys redakciją pasiekė, gal irgi bus pasirodžiusi. Jei ne, tai vargu ar didelis nuostolis. Bet jeigu dar Jungtinės Valstijose yra bent vienas lietuvis, niekada Kanadoje nebuvo ir kaip tik dabar užsigeidęs vykti į šokių šventę, ji suraminsiu keliais savais žodžiais, nes gyvendami Detrote, Kanadoje visada stovėjome viena koja, Kanadoj automobiliu suvažinėta gal ne dešimtys, o šimtai tūkstančių mylių. Svarbiausia, ką ir A. G. pabrėžia, Kanadon įvažiuoti ir į JAV grįžti reikia turėti tik kokią tvirtą asmens dokumentą, liudijantį, jog esi JAV pilietis, arba legalus rezidentas, nors tik retas pasienio valdininkas vieną ar kitą pusę dokumentą matyti panorės. Antras svarbus dalykas — valiutos keitimas. Vaziuojantiems į Kanadą ilgesniais laikais, gerokai brangesnius JAV dolerius keisti į kanadiškus patariau tik ban-

ALFONSAS NAKAS

kuose — jie duoda tos dienos aukščiausią kainą. Bet vykstant tik kelioms dienoms ir dar į lietuviškus renginius, dėl valiutos patariu galvos išvis nekaršinti. JAV doleris Kanadoj visur imamas, visur duodama išlyga, kad ir kiek mažesnė negu bankuose. Šventės rengėjų posėdžio protokole (t.y. man atsiųstoj kopijoj) visos žinios labai geros. Visiems renginiams patalpos išnuomos, bilietai sėkmingai platinami, aukos Šventės išlaidoms padengti kasdien daugėja. Turima problemų su Kanados įstaigom, pažadėjusiom teikti piniginę paramą, bet statančiom naujus savo reikalavimus. Tačiau panašiom šventėm JAV negavę nė cento visada išsiversdavom, tai bus išsiversta ir dabar.

Provizorinė programa mane labiausia sudomino. Čia kai ką nurašysiu. Liepos 2, 7:30 v.v. susipažinimo vakaras (kiek žinau, visos vietos išgraibstytos, nors jų buvo per 1,000). Liepos 3, pamaldos atskirai katalikams ir evang. ikam, abiejoms tuo pačiu la. u. 11:00 v. Tuo po pamaldų, 12:30, eisena į Gore parką, prie žuvusiems už laisvę paminklo.

Liepos 3, 3:00 v. p. — T. šokių šventė Copps kolizijoje. Ji prasidės tokia tvarka: garbės svečių sutikimas ir atvykimas į tribūną; vėliau įnešimas; šokėjų paradas; Kanados, JAV ir Lietuvos himnai; Šventės atidarymas (dr. V. Kvedaras); Vaziuojantiems į Kanadą ilgesniais laikais, gerokai brangesnius JAV dolerius keisti į kanadiškus patariau tik ban-

čia neįvardysiu. Šventės uždarymas (KLB kv. pirm. Bireta); Šventės finalas — „Suktinis“. Užbaigtųjų pokylis 7:30 v. vakaro. Ankstesnės šventės kontroversinė tapdavo ta „iškilmingoji“ programos dalis, prieš šokius pradendant. Pateiktą šios šventės programą viskas, atrodo, eis, kaip sviestu tepta. Neramina tik vienintelis punktas — „Šventės garbės svečių sveikinimai“. Pasitaiko garbės svečių, kurie apsikabina mikrofoną tartum mylimą ir visiškai užmiršta laiką... Bet tuo reikalu Tėv. žiburiuose pakalbintas, Šventės rengimo k-to pirm. dr. V. Kvedaras prižadėjo, kad niekam ilgai kalbėti nebus leista. Vilkimės, kad jis žodį ištesės.

Dar kelios padrikos mintys su VIII š. šventės informacija nieko bendro neturinčios. Skačiau „Horizontų“ skiltininko VI. R. pereitų švenčių prisiminimus. Jis paminė anksčiau šokių švenčių rengėjų, įvardindamas jų k-tų pirmininkus, meno vadovus, net leidinių redaktorių. Atsiminimai baigiasi ties VI š. švente. Leiskit man pašokinėti ties VII š. šventės krepšiu ir į jį vieną kitą tašką įmesti. Septintoj š. šventė įvyko 1984 m. liepos 1, Clevelande. Rengėjų k-to pirmininku buvo dr. Antanas Butkus. Vyr. meno vadovė — ročesterietė Jadvyga Reginienė, vyr. muzikas Algis Modestas iš Chicago, o jungtinio choro dirigantai, šalia Modesto, detroitietis Rimas Kasputis ir clevelandiškis Bronius Kazėnas. Šio rašinio autoriui teko šventės leidinio katorga. Taip, katorga. Švenčių Chicagoj redaktorių turėjo viską sau ranka pasiekianti ir po gerą būrį talkininkų. Mano gė —

„valdžia“ (komitetas) Clevelande, Mykolo Morkūno spaustuvė Chicagoj, o aš pats vienas Detrito priemiesty. Negana to, buvo žmonių, tiesiai darbą sabotavusių. Užtat leidinys išėjo ne toks, kaip planuota. Grįžtant prie VII šventės aplamai, ji meniniu atžvilgiu nebuvo prastesnė už čekagiškes. Ir šokėjų skaičius sukosi apie du tūkstančius. Stokota tik publikos, ypač čekagičių. Bet šia tema ne kartą jau kalbėta, analizuota, dejuota...

Atsiminimus tęsdamas pasigirsiu, kad ir man, kaip tam uodui arklio ausy, teko „arti“ visose šokių šventėse, išskyrus pirmąją, vis dalyvaujant spaudos komisijose (nors kai kurių leidinių redaktoriai neseitė spaudos komisijų narių „jamžinti“). Buvo smagių ir ne taip smagių nuotykių. Atminty išliko toks linksmas incidentas su IV š. šventės k-to pirmininku. Sarašai rodė ir garsindami skelbėme, kad šoks suaugusiųjų apie pusantro tūkstančio. Bet per šventės šokėjus suskaičiuodavau iki vieno, ypač tvarkingai žygiuojančius suaugusius. Tai atlikdavau paraudui prasidedant, prie pirmosios angos. Šį kartą radau 1,259. Skačių paskelbiau savo reportaže ir dar pabariau Chicagoj džiają spaudą, skelbusią, kad šoko tik tūkstantis jaunuolių ir pusė tiek vaikučių. Gavau piktą pirmininko laišką, kam, girdi, nesivadovauji oficialiais duomenimis, o skelbi savuosius. Privaciais laiškais išsiaiškinom, man priminus, kad reporteris turi skelbti ne tai, ką kiti jam sako, ar rodo, bet tai, ką pats pamato, suskaičiuoja. Su minimu pirmininku dėl to santykiai nepairo ir ateity teko iš jo patirti daug šilumos.

Ketvirtoji š. šventė dalyvavusi prezidentinė Patricia Nixon atminty liks dėl dviejų dalykų. Pirmą, kad, kai po programos arenojį lei doisi fotografuojama, pozavo su Detrote „Šilainės“ šokėjais. Iš kart su būreliu, paskui su dviem, mergaitė ir vyrų, juos apsikabinusi. Šia nuotrauka pasipuošė Chicagoj dienraščio pirmieji puslapiai, tik, it susitarę, nutylėjo jaunuolių vardus ir pavardes. O tai buvo Rita Skrebutėnaitė ir Jonas Nakas.

Antras svarbus dalykas įvyko prezidentienės priėmimo, kurį suorganizavo Valdas Adamkus. Ten man teko suvaidinti tokį „Trojos arklių“. Bet incidentas baigėsi labai, labai laimingai. Keletas žmonių Valdui liks iki mirties dėkingi. Kada nors tą incidentą plačiau papasakosiu.

Aštuntosios šventės laukdami, spaudoj aprašėm šokių grupes, kurios tik žinių suteikė. Rašinius puosėme ir nuotraukomis. Kai kurių grupių nuotraukų negavėme, rašinius iliustravau bent jų vadovų portretėliais, juos išsikirpęs iš savojo VII š. šv. leidinio. Visi redaktoriai dėjo, visos išėjo puikiausios, ryškiausios. Už tai garbė M. Morkūno spaustuvei.

Šitiek prasitęsę „Horizontų“ autorių papildantys atsiminimai.

Mano paskutinis „propagandinis“ rašinys baigiasi. Kai jis pasiekės skaitytoją, iš Sunny Hills Atlanto pakraščiais slinksime į D.C. apylinkę, o po keleto dienų, per Marylandą, Pensylvaniją, Ohio ir Michiganą — į Hamiltoną.

Dar iš voko išsitraukiau Kazio Milerio gegužės 28 rašytą laiškėlį. Tokį giedrą, optimistišką. Sako, tie, kurie pusmetį rašinėjom ir rašinėjom į spaudą, jau darbą lyg ir užbaigėm. Rezultatai gražūs: jau išpirkta daugiau negu penki tūkstančiai bilietų, o juk ne visi juos iš anksto perka, juoba, kad ne kartą užtikrinom, jog šalia paruoštų 11,000 (taip, vienuolikos tūkstančių) kėdžių, reikalui esant dar porą tūkstančių būtų galima naudoti. Jau galima užuosti, kad VIII laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventė bus viena iš gražiausių. Belieka tik tarti: iki pasimatymo Hamiltonė!

ŠIA VASARĄ ANT NAVY PIER. PRIEPLAUKOS

Navy Pier prieplauka Chicagoje Michigan ežero pakrante prie Grand Avenue kvietia lankytojus. Ji atidaryta septynias dienas savaitėje nuo 6 ryto iki 8 v. vakaro ir ant jos galima piknikauti, dviračiais važinėti, saulintis ir nuo jos meškerioti.

Chicago tarptautinė naujų meno formų paroda vyks rugsėjo 23-26, o Chicago tarptautinė antikų paroda — spalio 13-16. Navy Pier sezonas baigsis lapkričio 4-6 vykstančiu Šiaurės Amerikos indėnų genčių suvažiavimu — „pow-wow“.

Liepos 22-24 vyks „Viva Mexico“ festivalis, liepos 22-24 — lenkų „Festival Polonoise“, rugpjūčio 5-7 — airių „Irish Fest Chicago“. Rugpjūčio 12-14 vyks Pietų amerikiečių festivalis, o rugpjūčio 26-28 italų. Visiems etniniais festivaliams kainuoja įėjimas. Rugpjūčio 26-28 bus „Rhythm and blues“ muzikos festivalis.

DIENAI RIEDANT VAKAROP

VLADAS RAMOJUS

13

Tad, nors ir labai nenorint, persiai mintis: ar beverta dirbti dramoje, gal geriau koncentruotis tapyboje? Čia esi bent savarankiškas, nuo niekieno nepriklausas, turis kur kas platesnę dirvą: jei savojoje nerandi atgarsio, tai gali keliauti į svetimą, kur pasijunti kartais daugiau mylimas ir vertinamas, tuo pačiu bent moraliai daugiau atlyginamas...

Šiame, maždaug prieš 20 metų paskelbtame pasikalbėjime Jonas Kelečius aiškiai išdėstė savo, kaip aktorius ir dailininko, credo. Atrodo, kad visuomenės nesidomėjimas teatru bent Chicagoje visiškai pražudė. Pastovus vienetas ten liko tik Antras kaimas, kasmet pasirodantis su nauja programa. Tuo tarpu Kelečius bent paskutiniame dešimtmetyje dingio iš Chicago lietuvių kultūrinio gyvenimo ir kaip aktorius, ir, atrodo, kaip dailininkas. Bet tas gerasis aukštaitis bičiulis dar sugrįš į areną šiuose nuotykiuose.

1960 metų liepos mėn. vyresnysis sūnus Gintautas sulaukė 6 metų amžiaus ir reikėjo pradėti lankyti mokyklą. Gyvenom tada Gage Parke, kur lietuviškos parapijos su mokykla nebuvo. Tad ir pasirinkom netoli, vos už poros kvartalų esančią viešąją Nightingale vardo mokyklą. Tai buvo gera mokykla, viešųjų mokyklų tarpe žinoma, kaip turinti savo vardą. Turėjo ji ir neblogų mokytojų. Trečiadieniais katalikai vaikai eidavo tikyboms mokyti ir priešais mūsų esančią Šv. Simo-

no parapijinę mokyklą. Istoti į šią mokyklą mūsų sūnūs negalėjo, kadangi Šv. Simono parapijai mūsų šeima nepriklausė, nes nenorėjom atsidėti lietuviškos parapijos.

Taip Gintautas, o po metų įstojes ir Eugenijus, išbuvę Nightingale mokykloje po ketveris metus, ją baigė visai neblogais pažymiais. Po to buvo priimti į žinomą vardą Chicagoje turinčią Šv. Ignaco vardo jėzuitų gimnaziją. Kai jau vaikai pradėjo lankyti katalikišką gimnaziją, vienas kitas mūsų pažįstamų lengviau atsiduso, tikėdami, kad vaikai dabar jau bus auklėjami dorai bei religingai.

Tačiau tik tie tėvai, kurie savo vaikų neleido į padoresnes viešąsias mokyklas, gal ir turi racijos jų baimintis. Bet mes iš praktikos patyrėm, kad geresnės viešosios mokyklos gali išauginti visai padorius jaunuolius. Kai vaikai lankė viešąją mokyklą, jei tėvai sėkmadieniais kartais pramiegodavom Mišias, tai jie pakeldavo ir pasakydavo, kad dabar jiems ir mums laikas keliauti Dievulį pagarbinti.

Kai įstojo į katalikišką gimnaziją, tai daugumos iš katalikiškų pradžios mokyklų atėjusių mokinių mėgiama tema būdavo keikti sesėles vienuoles, iš jų šaipytis. Tačiau mūsų šeimos seselės nieko blogo nepadarė, nes jos sesėles susitikdavo tik trečiadienio popietę per tikybų pamokas. Ir per tą trumpą laiką seselės nei nusikalsdavo, nei įkyrėdavo, kad reikėtų jas keikti ar iš jų juoktis.

Taigi, kaip iš praktikos patyrėm, išeitas pradinis pokslas viešojoje amerikiečių mokykloje bent mūsų vaikams nieko nepakenkė. Nors mūsų tais laikais mada buvo leisti vaikus į privačias pradžios mokyklas.

1960 metų rugsėjo vieną iš pirmųjų šeštadienių žmona sūnų Gintautą nuvežė į K. Donelaičio vardo lituanistinę mokyklą iraišyti į pirmą skyrių. K. Donelai-

čio mokykla, kaip kitos, veikiančios prie parapijinių mokyklų ir Jaunimo centre, tuo metu smarkiai augo mokinių skaičiumi. Chicago aukštesniojoje mokykloje jų skaičius jau siekė ar ne keturis šimtus. Marquette Parko lituanistinę mokyklą, kuri veikė reguliarių pamokų metu šalia parapijinės, vienu kartu mokinių buvo net šeši šimtai. Tais lietuviško susipratimo laikais lietuviams tėvams negarbė buvo neleisti savo vaikų į lituanistinę mokyklą.

Istorija apie K. Donelaičio vardo lituanistinę mokyklą štai ką sako: „1959 m. spalio mėn. 17 d. lietuvių evangelikų parapijos patalpose Chicagoje buvo atidaryta šeštadieninė lituanistinė mokykla. Atidarymo iškilmės buvo gan kuklios, bet užsimojimais ir ryžtu daug žadančios. Pirmajam tos mokyklos tėvų susirinkimui kartu ir iškilmingam atidarymui davavo pats tos mokyklos steigimo iniciatorius Antanas Kašuba. Jis nušvietė mokyklos įsikūrimo eigą, pasigėrėjo ev. kun. Trakio nuosirdžiu prielankumu ir LB Chicago apygardos valdybos nario Jer. Ignatonio aktyvumu...“

„Toliau tėvai apsvarstė einamuosius reikalus, išrinko mokyklai išlaikyti ir ūkinius reikalus tvarkyti komitetą. Komitetan išrinkta: Eugenijus Gerulis — pirmininkas, Adolfas Jablonskis — vicepir., Angelė Kašubienė — sekretorė, Z. J. Petkus — išdinininkas, Irena Bernotavičienė — ūkio reikalams narė. Mokyklai vadovauti pakviestas prityręs mokytojas Julius Širka, sėkmingai vadovavęs Toronto lituanistinei mokyklai šešerius metus...“ (Draugas, 1959.II.23).

Tokie yra šios mokyklos steigimo metmenys ir neginčijamai mokyklos steigimo iniciatorius yra finansininkas Antanas Kašuba, dabar gyvenantis Floridoje.

(Bus daugiau)

LIETUVOS JAUNIMĄ VOKIEČIAI GROBSTĖ

Surinko ir iš vokiečių kalbos išvertė
Bronius Nemickas

Vokiečiai, 1941 m. okupavę Lietuvą, neleido jai, kaip ir kitiems užimtiesiems kraštams, savos tautinės kariuomenės, bet buvo numatę apie 300,000 žmonių išvežti ir įkinkyti karybą: 100,000 – karo pramonėn ir kitus maždaug 200,000 išbarstyti po Vokietijos kariuomenės ir policijos dalinių pagalbininkais.

Čia skelbiami dokumentai rodo, kaip vokiečiai grobstė Lietuvos jaunimą į savo kariuomenę ir policiją.

Fronto vadovybės būstinė, Reichsfuehreris SS Tgb. Nr. 39/28/43g. RF/V.

1942 m. birželio 6 d.

1) Tvarkos Policijos Šefui
2) SS Vyriausios Įstaigos Šefui
Isakau iš apsaugos daliniuose esančių latvių ir lietuvių atrinkti po 1,000 rusiškai SS mastabą atitinkančių (patikrintų, be priekaištų) latvių ir lietuvių, kuriuos tada įjungti į vokiečių policijos batalionų ne daugiau kaip po 10 į kuopą. Šiuo įsakymu atlaisvintus jaunesnius vadus Tvarkos policijos šefas panaudos naujoms formuotėms steigti.

3) Kopija siunčiama Reicho saugumo vyriausiai įstaigai žinoti.

Pavesta
(Pasirašė) Warninghoff
SS Obersturmfuehreris
4) Majorui Suchanek žinoti.
Warninghoff
SS obsturmfuehreris
(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-175, roll 22).

1943 m. vasario 2 d.
Slaptai

1) SS hauptsturmfuehreriui Grothmann'ui
Fronto vadovybės būstinė Reichsfuehreris SS 1943 m. sausio 28 d. išsiuntė SS obergruppenfuehreriui Jeckeln tokią telegramą:

„Patvirtindamas savo vakar žodžiu duotąjį įsakymą, dar kartą pakartoju jį raštu:

Tuoju samobilizuokite 4,000 latvių, lietuvių ir estų pagalbinių policininkų, kurie turi pasiimti savo žieminę aprangą ir maisto. Jie turi būti greičiausiai nugabenti į Leningradą užfrontės visas reikalingas vietas. Juos panaudos antroji SS brigada reikalingoms pozicijoms sustiprinti. Šiltu maistu ir pastoge aprūpins antroji SS brigada.

Noriu, kad tatau būtų atlikta tuo pat sparčiu ir ta patia energija, kaip kad rusus tokiu pavidimu įvykdytų ir savo pozicijas sustiprintų.

Prašau kasdien telegrama pranešinėti apie jūsų ir antros SS brigados pastangų pasiekas. (Pasirašė) H. Himmler

2) Telegrama antrai SS brigadai ir

3) Telegrama SS vyriausiajai įstaigai žinoti.

Pavestas
SS hauptsturmfuehreris
Grazinti – SS
hauptsturmfuehreriui Meine'ui.

Telegrama!

SS Obergruppenfuehreriui Jeckeln, Ryga.

Mielas Jeckeln!

Praneškite šiaurinei armijai, kad sekančiuose numatomuose savanorių šaukimuose Estijoje visi karo tarnybai tinkami vyrai bus man reikalingi Estijos legionui ir kad aš prašau toliau nebeprisiimti į armiją savanoriais

pagalbininkais. Visi karinei tarnybai tinkami savanoriai yra perleistini legionui. Atkreipkite iš naujo dėmesį į tai, kad aš perleidau kariuomenei (Wehrmacht) visus verbuotuosius lietuvius. (Pabrūkiami mano – Br. N.)

Heil Hitler

Jūsų

(Pasirašė) H. Himmler

30.6.43.

(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-175, roll 22).

Šefo biuro
vedėjas

Ryga, 1944 m. kovo 2 d.
Slaptai

1) Pažyma*

Obergruppenfuehreris Jeckeln man pranešė apie savo Kaune vestus pasitarimus dėl 50,000 lietuvių pašaukimo į šiaurinę armiją.

Pasitaręs su generaliniu komisaru, jis, dalyvaujant jo SS ir policijos vadui bei kitiems pareigūnams, kalbėjosi su generolu Kubiliūnu bei generolu Plechavičiumi ir jiems pranešė, kad fuehrerio įsakymu turį būti pristatyta 50,000 netesėtų prievolės (jau anksčiau pareikalautų) lietuvių savanorių pagalbininkų šiaurinei armijai. Išaiškinindamas padėties rimtumą, jis pasakė vietinei administracijai, kad tuomi dar esanti duodama lietuvių tautai proga parodyti savo ryžtą kovai prieš komunizmą. Kubiliūnas ir Plechavičius iš principo buvo už įsikinkymą į reikala, tačiau jie norėtų atstovauti kažkam, kas atitiktų tikrovę. Po pasitarimo šen ir ten Jeckeln padaręs tokį pasiūlymą:

Kelerių gimimo metų daline mobilizacija turį būti pašaukta 50,000 vyrų (netesėtų prievolės), kurie būtų uždaryti lietuvių karininkų vadovaujama daliniais įjungti į atitinkamus vokiečių kariuomenės vienetus. Pašauktieji ir jų šeimų nariai būtų aprūpinami taip pat, kaip ir kareivių. Obergruppenfuehreris tvirtino, kad savanorių pagalbininkų aprūpinimo nuosatai esą šia prasme pakeisti. Savanoriai pagalbininkai dabar galį būti apdovanojami vokiečių karo pasižymėjimo ženklais, vokiečių karo nuopelnų kryžiumi ir net geležiniu kryžiumi. Į mano klausimą, ar pirmoje eilėje kalbėta apie 50,000 įtvirtinimų statybai reikalingų vyrų, obergruppenfuehreris Jeckeln man pareiškė, kad pagal paskutinius šiuurinės armijos pranešimus esą pareikalauta vokiečių kareiviams pakeisti 50,000 (netesėtų prievolės) vyrų ir todėl tik apie juos ir teeinanti kalba. Į tolimesnį mano klausimą, ar būtų galima tikrinant pašauktuosius, pervesti į kovos dalinius?, obergruppenfuehreris man pareiškė, kad iš principo to nesą numatyta, bet tokiu atveju, kaip jis, Kubiliūnas ir Plechavičius esą numatę, jei būtų įsteigta lietuvių divizija, esanti viltis nuolat jai pervesti tinkamus lietuvius, kaip pakaitalą. Be 50,000, reikia paimti dar 20,000 aviacijos pagalbininkų. Šitie 20,000 aviacijos pagalbininkų

turi pakeisti aviacijos žemės (neskraidanti) personalą, kuris turi būti atiduotas SS. Pabrėžiau, kad mums dar nėra nieko oficialiai žinoma apie kitų 20,000 aviacijos pagalbininkų pašaukimą ir apie SS divizijos steigimą. Pagaliau, kaip jam sakytą, jis dar numatęs, kad būtų suorganizuota lietuvių divizija. Apgailestavau, kad nebūtų galima 50,000 vyrų uždaryti daliniais sutelkti ir nenumatoma jų didesniu mastu vėliau į SS kariuomenę įjungti. Pabrėžtina, kad mes, verbuodami netesėtų prievolės pagalbininkus, neprizadame didelio pasisekimo. Dar kartą pabrėžiau, kad vyrai mažaisiais iš paviršiaus savo uniforma turėtų būti prilyginti kareiviams. Obergruppenfuehreris Jeckeln tikisi, jog jis gali pasiekti, kad ir armija dėl antpučių pakeisti nuomone. Vietinės administracijos atstovai išprašė 3 dienų apsigalvojimo terminą ir tada pranešė savo nuomonę SS ir policijos vadui.

Obergruppenfuehreris Jeckeln man dar pranešė, kad prieš mane ten buvęs prezidentas Boening. Jis siūlęs darbininkų verbavimą į Reichą sujungti su šia mobilizacija. Tatau atmetė obergruppenfuehreris Jeckeln. Toliau prezidentas Boening siūlė, kad lietuvių nuraminimui būtų kartu su mobilizacijos pasiūlymu pranešta, jog evakuotieji rusai bus išvežti į Reichą. Aš atstovavau nuomonei, kad tatau vargu ar nuraminę lietuvius ir, be to, bet koks mobilizacijos ryšys su Generalinio igaliojimo verbavimu yra negeistinas. Obergruppenfuehreris toliau man pranešė, jog jis yra girdėjęs vyrvanusi nuomonę, kad nesą galima nei vokiečių, nei lietuvių ūkininkų primesti evakuotų rusų moterų ir vaikų. Po to aš aiškiai išdėčiau obergruppenfuehreriui Jeckeln šios problemos pavidumą, kaip tatau išryškėjo HA III pasitarime, ir manau, kad Jeckeln suprato šio klausimo sunkumą ir iš prezidento Boening gautojo siūlymo vienpusiškumą.

Baigdamas obergruppenfuehreris Jeckeln pranešė, kad verbavimas kovai su partizanais policijos batalionui jau pasiekė 12,600 vyrų. Kadangi šiam tikslui skiriama tik 5,000 vyrų, tai jis norįs numatyti divizijai šį skaičių viršijančius savanorius.

2) Ranka įrašyti keli neįskaitomi žodžiai (Br. N.).

(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-454, roll 15).

Klaustytojai šiltai sutikę seselių žodžius apie pal. Jurgį Matulaitį Philadelphiajoje.

Klaustytojai šiltai sutikę seselių žodžius apie pal. Jurgį Matulaitį Philadelphiajoje.

turi pakeisti aviacijos žemės (neskraidanti) personalą, kuris turi būti atiduotas SS. Pabrėžiau, kad mums dar nėra nieko oficialiai žinoma apie kitų 20,000 aviacijos pagalbininkų pašaukimą ir apie SS divizijos steigimą. Pagaliau, kaip jam sakytą, jis dar numatęs, kad būtų suorganizuota lietuvių divizija. Apgailestavau, kad nebūtų galima 50,000 vyrų uždaryti daliniais sutelkti ir nenumatoma jų didesniu mastu vėliau į SS kariuomenę įjungti. Pabrėžtina, kad mes, verbuodami netesėtų prievolės pagalbininkus, neprizadame didelio pasisekimo. Dar kartą pabrėžiau, kad vyrai mažaisiais iš paviršiaus savo uniforma turėtų būti prilyginti kareiviams. Obergruppenfuehreris Jeckeln tikisi, jog jis gali pasiekti, kad ir armija dėl antpučių pakeisti nuomone. Vietinės administracijos atstovai išprašė 3 dienų apsigalvojimo terminą ir tada pranešė savo nuomonę SS ir policijos vadui.

Obergruppenfuehreris Jeckeln man dar pranešė, kad prieš mane ten buvęs prezidentas Boening. Jis siūlęs darbininkų verbavimą į Reichą sujungti su šia mobilizacija. Tatau atmetė obergruppenfuehreris Jeckeln. Toliau prezidentas Boening siūlė, kad lietuvių nuraminimui būtų kartu su mobilizacijos pasiūlymu pranešta, jog evakuotieji rusai bus išvežti į Reichą. Aš atstovavau nuomonei, kad tatau vargu ar nuraminę lietuvius ir, be to, bet koks mobilizacijos ryšys su Generalinio igaliojimo verbavimu yra negeistinas. Obergruppenfuehreris toliau man pranešė, jog jis yra girdėjęs vyrvanusi nuomonę, kad nesą galima nei vokiečių, nei lietuvių ūkininkų primesti evakuotų rusų moterų ir vaikų. Po to aš aiškiai išdėčiau obergruppenfuehreriui Jeckeln šios problemos pavidumą, kaip tatau išryškėjo HA III pasitarime, ir manau, kad Jeckeln suprato šio klausimo sunkumą ir iš prezidento Boening gautojo siūlymo vienpusiškumą.

Baigdamas obergruppenfuehreris Jeckeln pranešė, kad verbavimas kovai su partizanais policijos batalionui jau pasiekė 12,600 vyrų. Kadangi šiam tikslui skiriama tik 5,000 vyrų, tai jis norįs numatyti divizijai šį skaičių viršijančius savanorius.

2) Ranka įrašyti keli neįskaitomi žodžiai (Br. N.).

(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-454, roll 15).

Reicho komisaro Rytų kraštui (Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-454, roll 104).

1944 m. kovo 18 d.

Reicho komisariato Rygoje telegrama Nr. 486, 1944 kovo 17 d. 16.25 –

Slapta

Reicho ministeriui Rosenbergui Berlyne.

Liečia: Reichan (darbininkų) verbavimo propagandos atidėjimą ligi pasibaigiant mobilizacijai Lietuvoje.

Sios pat dienos telegrama (roem 3 aso – 2 d. 1/3.8, e 2) paprasčiau patvirtinti, kad mobilizacijai Lietuvoje būtų suteikta pirmenybė. Propagandos ministerijos valstybės sekretoriui jau išdėstyti svarbūs samprotavimai neleidžia toliau lygiagrečiai vesti verbavimo propagandos ir Reicho darbus.

Prašau tuojau sprendimo, kad pastaroji yra pertraukiama ligi pasibaigiant mobilizacijai.

Reicho komisaras Rytų kraštui

(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-454, roll 104).

VII

Specialiame traukinyje, vardu Gotenland, 1944 m. kovo 20 d. buvusių pasitarimų pažyma.

Dalyviai*: senatorius von Allwoerden, valstybės patarėjas Goerlitzer, ministerijos direktorius dr. Brautigam, vyr. administracijos patarėjas dr.

Labas, administracijos patarėjas dr. Schibnicke.

Pirmiausia buvo pranešta padėtis. Kaip matyti, Lietuvos generalinėje srityje, bendrai pažvelgus, išskyla du vienas kitam priešingi reikalavimai:

1. Generalinio darban įkinkymo igaliojimo (GBA) reikalavimas sutelkti Reichui.

a) 100,000 lietuvių ir b) perduoti Reichui Lietuvon evakuotuosius rusus.

2. Aviacijos reikalavimai iš Lietuvos

a) 50,000 pagalbinių savanorių (Ai Wis) – šiaurinei armijai,

b) 10,000 vyrų – lietuvių kovos daliniams su gajomis,

c) 30,000 vyrų – aviacijos divizijoms,

d) 18,500 vyrų – lietuvių ginkluotoms divizijoms.

Reicho komisaras Rytų kraštui (RKO) reikalauja atidėti 30,000 lietuvių telkimą į aviacijos divizijas ir pirmiausia 18,500 – į lietuvių ginkluotąją diviziją. Be to, Reicho komisaras Rytų kraštui nori, kad, nekalbant apie verbavimą Vilniaus srityje, būtų atidėtas 100,000 vyrų telkimas Reichui, patenkinant pirmiausia karių 108,000 lietuvių reikalavimus. Tačiau gauleiteris Sauckel reikalauja tuojau praveisti (darbininkų) verbavimą Reichui visu mastu.

Ponas senatorius von Allwoerden mano, kad generalinio darban įkinkymo igaliojimo ir karių reikalavimų skirstymas yra pirmiausias ir antraeilis yra netinkamas, ir atstovauja nuomonei, kad atskirų priemonių eilę galėtų lemti tik tikslingumas. Pagal jį (tikslingumą) atskirų akcijos turi būti prarastos tokia tvarka:

1. 10,000 lietuvių – kovos su gajomis daliniams, kad visa sritis pagaliau būtų patenkinta.

2. 18,500 lietuvių – ginkluotai divizijai, kadangi šios priemonės būtinumą rodo fronto būklė.

3. Atiduoti Reichui (darbams) 1 ir 2 punktuose išvardintiems uždaviniams kariais netinkančius lietuvius.

4. Verbuoti (darbams) į Reichą Vilniaus srityje, kadangi verbavimas čia, patenkinus šią sritį, gali būti tikrai pasėkmingas.

5. Įsteigti Lietuvoje karinius kaimus Gudijos pavyzdžiu, kad gaujų vėkla būtų eliminuota užuomazgoje.

6. Išvežti evakuotus rusus į Reichą, nes to reikalauja galutinis Lietuvos erdvės nuraminimas.

Atidedamas galutinis šių klausimų sprendimas: kuri akcija pirmiau vykdytina (pirmumo eile) ir ar pritariama telkti 30,000 vyrų į aviaciją ir 18,500 – į ginkluotą legioną, atsižvelgiant į tai, kad valstybės patarėjas Peuckert ir ministerijos patarėjas dr. Letsch dabar lankosi Lietuvoje ir apie tai kalbės.

(Pasirašė) Dr. Schibnicke

(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-454, roll 104).

* Pasitarimų dalyviai yra atsakingi Reicho Rytų ministerijos pareigūnai.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX -
REALTORS

GREIT
PARDUODA

RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6169

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainijimas nemokamai.

CMIECIK REALTORS
7922 S. PULASKI RD.

DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER

284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti Danute Ščerbaite Mayer dėl sąžiningo parduotuvės ir veltui jūsų namų įkainavimo.

Namas apžiūrėjimui, sekmadienį, birželio 26 d. 1-4 p.p. 3607 W. 58th Pl. 3 mieg. mūras, tik 4 metų amžiaus, geria kaip naujas; 20 pėdų virtuvė su daugybe žuolinių spintelė; 1 1/2 prausyklos; ištais rūsų; didelis baseinas; centralinis šildymas; daug priedų. Puikus pirkiny! Skambinkite dabar!

Namas apžiūrėjimui, sekmadienį, birželio 26 d. 1-4 p.p. 3549 W. 78th St. 6 mieg. mūras; vienas sav. 31 metus; moderni virtuvė; didelis vonios kamb.; ištais rūsų; apšildomas 2 auto garažas; aluminio „trim“; didžiulės rūbinės; naujas stogas ir šildymo sistema; daug priedų. Skambinkite dabar!

Namas apžiūrėjimui, sekmadienį, birželio 26 d. 1-4 p.p. 3900 W. 63rd St. Žavus 2-ju mieg. „condo“; 2-ju aukštu; graži virtuvė, vonios kamb. daug priedų; 1/2 bl. iki autobusų sustojimo, mėsienės, daktaro, vaistinės, kepyklos ir restorano. Skambinkite dabar!

Namas apžiūrėjimui, sekmadienį, birželio 26 d. 1-4 p.p. 6110 S. Major. 5 1/2 kamb. mūras; 3 grūžs mieg.; kamb.; 1 1/2 moderni prausykla. Delux medžio spintelės virtuvėje; graži įrengtas rūšys; centralinis šildymas; aluminio „trim“; 2 1/2 auto garažas su autom. atidarymu; puikiai išlaikytas. Apžiūrėkite dabar!

No. 202 – 72 & Kedzie. Tik \$55,900! 6 kamb. mūras su 3 dideliais mieg.; gražaus medžio spintelės virtuvėje; 1 1/2 prausyklos; ištais rūsų; aluminio „trim“; nauja šildymo sistema; centralinis šild. ir elektra. Puikus pirkiny; gerai išlaikytas. Skubėkite!

AR NORITE PARDUOTI?

Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namų įvertinimui skambinkite skubiai – dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY
Tel. – 434-7100

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL BACE REALTORS
INCOME TAX – INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

GREIT IR SĄŽININGAI

PATARNAUJAME PIRKIME BEI PARDAVIME NUOSAVYBŲ.

Nemokamai įkainojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pagrašą, prašome skambinti Danute Ščerbaite Mayer dėl sąžiningo parduotuvės ir veltui jūsų namų įkainavimo.

BUDRAITIS REALTY
6600 S. Pulaski
767-0600

Ant Wisconsin upės kranto, netoli Wisconsin Dells, gražiame pušyne parduodamas 2 mieg. nuolatiam gyvenimui namas su visais patogumais ir daug priedų. Parduoda savininkai, nebrangiai.

Skambinti 608-254-2918.

HELP WANTED

SECURITY GUARDS

P.T. & F.T. Must have car, speak & write English. S.W. Area. Will train. Retirees welcome. Apply only Monday thru Friday 9:00 A.M. – 3:00 P.M. 7801 South Kedzie

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%–20%–30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio oas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Stret
Tel. – GA 4-8654

NERINGOS Restoranas, 2632 W. 71st St. 476-9026, bus atidarytas nuo 7 ryto iki 9 vakaro, Lietuvių Festivalio dieną, birželio 25 d., šeštadienį. Neringos Restoranas turės savo prekybą prie 69 & Washtenaw. Ateikite ir paragaukite skanaus lietuviško maisto!

ELEKTROS

[VEDIMAI] – PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir žmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

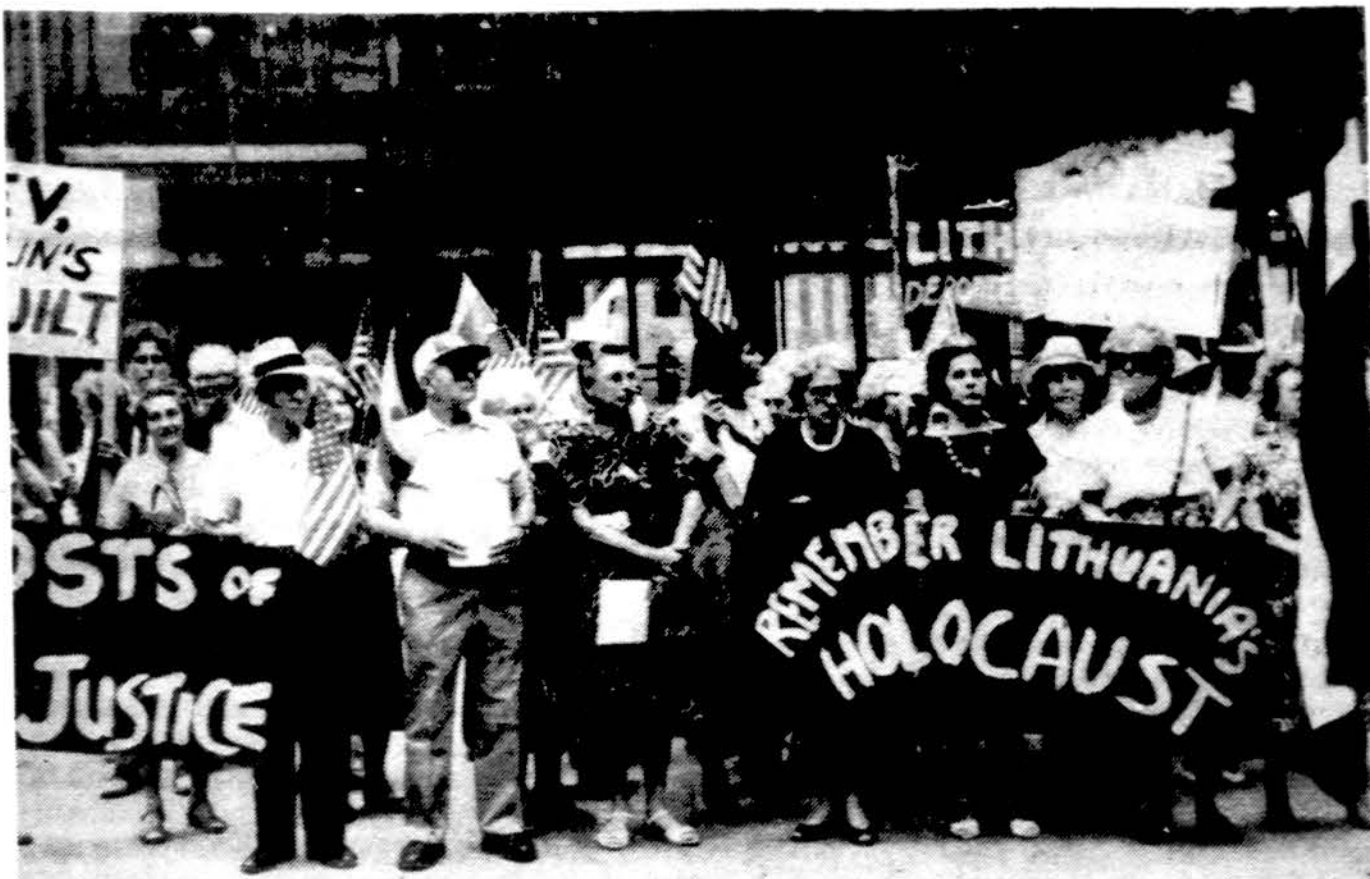
655-2020

KLAUDIMUS PUMPITIS

DRAUGE GAUNAMI NAUJIAUSI LEIDINIAI

LIETUVIAI TAUTININKAI – KOMUNISTŲ KANKINIAI. Red. A. Kerulis, Juozas Prunskis, M. Valiukėnas. 191 psl.	\$6.00
ASMUO IRI LAISVĖ, mūsų idėjos dabarties šviesoje. Antanas Paškus. 159 psl.	\$5.00
BALYS SRUOGA mūsų atsiminimuose. Spaudai paruošė Vanda Sruogienė. 549 psl.	\$20.00
PRAEITIES KALBA, dienoraštiniai užrašai. Gudija 1941-1944. Zenonas Ignonis. 286 psl.	\$10.00
RUGŠJO ŠEŠTADIENIS, premijuotas romanas. Birutė Pūkelevičiūtė. 237 psl.	\$5.00
RINKINĖS MINTYS. Spaudai paruošė Juozas Prunskis. 326 psl.	\$4.00
RAUDONJŲ STOVYKLOSE, misionieriaus atsiminimai. Kun. J. Hermanovičius, MIC. 359 psl.	\$5.00
KOMPOZITORIS BRONIUS BUDRIŪNAS. Spaudai paruošė Rūta Kleva Vidžūnienė. 159 psl.	\$12.00
LIETUVA BOLŠEVIKŲ OKUPACIJOJE. Juozas Prunskis. 240 psl.	\$6.00
GANYTOJAS IR VILKAI, istorinis romanas iš vysk. M. Valančiaus laikų. J. Gliada. 242 psl.	\$9.00
LIETUVOS GINKLUOTOS PAJĖGOS 1918-1940. Vytenis Statkus. 1040 psl.	\$27.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Pabaltiečių demonstracijos už laisvę Chicagos miesto centre.

Nuotr. Rasos Miliuskaitės

MŪSŲ KOLONIJOS

Omaha, Nebr.

PAGERBĖ MOTINAS

Omahos „Romuvos“ vietininkijos skautai ir skautės gegužės 8 d. suruošė kuklų ir trumpą, bet jaukia nuotaiką persunkta motinų pagerbimą. „Romuvos“ vietininkė Gražina Reškevičienė paskleidė gražių minčių vėrinėlį apie lietuvių motiną. Sveikino jas, išreikšdama joms gilią pagarbą. Mirusios motinos buvo pagerbtos atsiostojimu, sugiedant „Marija, Marija“. Janutė Kristina Mickevičiūtė (būsima skautukė) puikiai lietuvių kalbos tarsena padeklamavo gražų eilėraštį. Skautų vietininkė G. Reškevičienė Kristinos močiutei ir seneliui išreikšė padėką už anūkėles išmokymą gražiai ir

laisvai kalbėti lietuviškai, bet ir gražiai deklamuoti. Už tai močiutei Mickevičienei buvo prisegta graži gelė. Toliau giliškai ir liepsnelės atliko neilgą dainų pynele. Nežiūrint pynelės ilgumo, nelengvas buvo mažiesiems tas darbelis, ypač tiems, kuriems taip sunkiai sekasi mokytis tėvelių ir senelių gimtosios kalbos. Tačiau, nežiūrint visa to, matant mažųjų dainininkų bei jų vadovų Gailutės Reškevičiūtės ir Birutės Berry (Mickevičiūtės) pastangas, sudainuotos dainelės buvo šiltai įvertintos. Programėlę užbaigė s. St. Radžiūnas, padeklamuodamas B. Brazdionio eilėraštį „Motinai“.

Prie spalvingai papuoštų stalų mamytės, močiutės ir svečiai buvo skautų pavaišinti kava ir skaniais pyragais.

JP.

Laiškas

APIE IŠTREMTUOSIUS

Š.m. birželio 2 d. „Draugo“ vedamajam straipsnyje „Asarų ir kraujo birželis“, autorius Juoz. Pr. iškelia organizacijų ir laisvinimo veiksmų pastangas specialiais leidiniais dokumentuoti okupanto genocidinius nusikaltimus. Organizacinius sambūrius autorius skatina „paruošti vardinę knygą“, kaip padarė Tautinės sąjungos valdyba, išleisdama „Lietuviai tautininkai – komunistų kankiniai“.

Straipsnyje autorius sumini visą eilę organizacijų – veiksmų išleistų knygų okupanto vykdomos priešpaudos tema. Deja, pamiršta viena iš svarbiausių, Baisių Birželį tiksliausiai liudijanti knyga. Tai Leonardo Kerulio sudaryta 580 puslapių knyga, dideliu formatu išleistas veikalas „Išvežtųjų Lietuvių sąrašas“ (A register of deported Lithuanians). Ši veikalą 1981 metais išleido Pasaulio lietuvių archyvas, išleidimą finansuojant JAV LB krašto valdybą iš visuomenės laisvinimo darbui skirtų aukų. Kelios dešimtys tūkstančių knygose surašytų mūsų tautiečių pavardžių kartu su biografinėmis žiniomis leidžia skaitytojui pajusti 1940-1941 metų Stalino terorą. Sibiran ištremti vaikai, moterys, inteligentai, darbininkai, ūkininkai, kunigai, ministrai, Nepriklausomybės akto signatarai ir Lietuvos valstybės buvęs prezidentas Aleksandras Stulginskis. Moksliniai taiklus prof. dr. Vyt. Vardžio įvadas lietuvių, anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis kitataučiams atskleidžia pirmųjų trėmimų siaubingumą.

Vedamojo autorius teatleidžia už jo straipsnio papildymą.

Algimantas Gečys

MIRTYS LIETUVIŲ TARPE

Vieno mėnesio laikotarpyje Omahos lietuviai palaidojė net tris asmenis, staiga iškeliavusius į amžinybę.

Gegužės 18 d. mirė Vincas Markevičius, ramus parapietis ir bendruomenės narys. Jo žmona Maria reiškiasi gražios poezijos kūriniu, yra nuširdi lietuviškos veiklos ir spaudos rėmėja. Jos kūryba – eilėraščių būsena spausdinami ir „Drauge“.

Gegužės 30 d. mirė Jonas Smailys, Sr. Velionis buvo aktyvus bendruomenės narys. Ilga eilė metų reikėsi lietuviškoje veikloje. Priklausė ramovėnams bei kitiems vienetams. Kapuose ramovėnų vardu su velioniu atsišveikino A. Antanėlis. Birželio 3 d. taip nelauktai ir netikėtai buvo pašauktas amžinybėn Stasys Radžiūnas, 61 m. amž. Velionis buvo aktyvus bendruomenės, priklausė ramovėnams. Nuo jaunystės iki savo mirties nuosirdžiai buvo atsidavęs skautybei. Skautai ir pavergtos tėvynės reikalai buvo jam lyg antroji religija. Kūrė jis poeziją. Dažnai buvo jo poezija ir spaudoje įdėta. Poezijoje atspindėjo velionio didelę meilę savo gimtajai žemei, gamtai ir žmogui. Dalyvaujant dideliame skaičiui žmonių, Šv. Jono kapinėse su velioniu atsišveikino skautai, ramovėnai ir choras „Rambynas“.

JP.

Į ŠOKIŲ ŠVENTĘ

Omahos „Aušros“ šokėjai labai intensyviai repetuoja ir ruošiasi į tautinių šokių šventę Hamiltone. Važiuoja apie 50 šokėjų. Sudarytos net keturios šokėjų grupės: studentai, jaunieji, vaikai ir antrosios „jaunystės“ šaukūs veteranai. Omahiečiai vertina „Aušrą“ ir jos

vadovę Gražiną Reškevičienę. Visuomenė noriai šokėjus remia. Valgo „Aušros“ paruoštus cepelinus, perka jų kepsnius, perka laimėjimų bilietus, aukoja dovanas, kad tik sumažintus asmeniškas šokėjų išlaidas būsimai kelionei į Kanadą. Tam tikslui Moterų klubas, ramovėnai ir V. Kisieliūs pakauko po 50 dol.

AUKOS CENTRINIAM ŠVENTĖS KOMITETUI

Per įvykusį Medžiotų pikeną birželio 5 d. LB valdyba rinko aukas centriniam šventės komitetui. Omahiečiai suprato rinkliavos reikalingumą ir pagal galimybę kiekvienas aukojo. Kad išpildžius nustatytą Omahos apylinkės kontingentą, prie iš pavienių asmenų surinktų aukų prisidėjo po 100 dol. choras „Rambynas“ ir lietuviška Mackevičių kepykla. Moterų klubas pakauko 50 dol. Medžiotų klubas 25 dol. Bendruomenės valdyba labai dėkinga visiems už aukas, nes Omahai skirta surinkti pinigų suma yra išpildyta su kaupu. Visa tai parodo, kad Omahos lietuviai, organizacijos ir vienetai remia mūsų kultūrinius reikalus. Pripažįsta jų renginių reikalingumą ir lietuviškos išlaikymo išveivijoj.

OMAHOS RAMOVĖNAI

Jų gretos vis mažėja, metų naštos sunkėja, tai ką nors didesnio nuveikti nėra jau ir galimybių. Nežiūrint to, iki šio laiko kartą metuose jie suruošdavo po vieną kultūrinį renginį, sutraukdami palyginus gražų skaičių publikos. Neseniai ramovėnai per metinį narių susirinkimą dosniai padalino savo sukaustą „turtą“, 500 dol. pakauko Koalicijai (jos pirm. Tony Mažeika), 200 dol. – Americans for Due Process. Ten dirba mūsų tautietės R. Razgaitienė ir D. Kezėnė. Vasario 16-tosios gimnazijai paskyrė 100 dol. Žurnalui „Kariui“ 50 dol., „Aušros“ šokėjams 50 dol. Omahos skautams 50 dol. ir spaudai 50 dol. Iš negausių santaupų tai gražios ir pavyzdžio vertos aukos.

SKAUDŽIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

LB Omahos apylinkės valdybos pastangomis birželio 12 d. buvo suruošta 1941 m. birželinių ir 1948 gegužės mėn. trėmimų minėjimas. Tą dieną 10 v. ryto lietuviškų pamaldų metu buvo melstasi už mūsų tautos kankinius. O choras „Rambynas“ specialiomis giesmėmis gražiai pagerbė Sibiran ištremtuosius. Tuoj po Mišių, liūdną trėmimų minėjimą parapijos salėje buvo tęsiamas.

Salės scenoje tarp baltų berželių perrišta juodu kaspinu tautinė vėliava ir stalų papuošimas vėliavos spalvos kaspinais su juodu perrišimu bylojo apie skaudžias mūsų tautos istorijos dienas. Po valdybos narių žanginių-prasmingų minčių į minėjimo eigą sekė Joanos Drukteinienės gerai paruošta, dienos temai pritaikyta ir labai įdomi paskaita. Minėjimo eigoje buvo pagerbti visi mirusieji ir gyvieji mūsų tautos kankiniai. Sugiedota „Marija, Marija“. Taip pat buvo pagerbtas miręs ir prieš keletą dienų palaidotas valdybos narys Stasys Radžiūnas. Minėjimas buvo užbaigtas Lietuvos himnu. Minėjimo dalyviai buvo vaišinami kava ir pyragėliais. Reikia pasidžiaugti, kad į minėjimą atsilankė gražūs skaičius visuomenės.

LB VALDYBOS SUDARYMO SUNKUMAI

Šiais metais ypatingai buvo sunku sudaryti naują LB Omahos apylinkės valdybą. Visuomenė pripažįsta organizacijos bendruomenės reikalingumą, bet sudaryti valdybą užtruko apie trejetą mėnesių. Visuomenė nekantravo ir laukė, kol pagaliau po ilgų pastangų susiformavo nauja LB Omahos apylinkės valdy-

ba. Jos sudėtis: pirm. Algis Antanėlis, vicepirm. Valerija Prišmantienė, reikalų vedėja Aušrelė Sakalaitė, kasininkas Vytas Arnauskas, sekretorė Jadvyga Povilaitienė.

JP.

MARIJOS METŲ PAŠTO ŽENKLAI

Vatikanas išleido specialius pašto ženklus Marijos metams atžymėti. Juos paskelbė pop. Jonas Paulius II pernai kovo 25 d. ir jie baigsis šimt per Žolinę. Šešiuose ženkluose atvaizduojama Marija įvairių kultūrų akimis. 50 lirų ženklas vaizduoja apreiškimą afrikiečių stiliumi, 300 lirų ženklas rodo europietiško stiliaus Jėzus gimimą, 500 l. ženklas rodo Sekmines peruvietiškomis akimis, 750 l. – australo dailininko vaizduojamą Marijos į dangų paėmimą, o 1,000 l. ženklas – šiaurės amerikiečio atvaizduojamą Mariją – nusidėjėlių priebeigą.

LIGONINĖ PLEČIA DARBĄ

Loretto ligoninė plečia savo darbą padėti asmenims, turintiems sunkumų su regėjimu, išvesdama naujus gydymo būdus. Taipgi ši ligoninė gavo patvirtinimą radiologinių įrengimų, padedančių tikrinti moterų krūtinių sveikatingumą.

Mylimai Motinai ir Močiutei

A.†A.

MORTAI UŽGIRIENEI

iškeliavus Amžinybėn, giliame liūdesy likusiems jos dukrai BIRUTEI JASAITIENEI, anūkams, mieliems grandiečiams AUŠRAI JASAITYTEI, JŪRATEI BUDRIENEI ir ALGIUI JASAIČIUI su šeimomis reiškiamo nuosirdžiai ir draugišką užuojautą.

Tautinių šokių ansamblis GRANDIS

A.†A.

IRENAI RIESEN

mirus, dideliame nuliūdime likusius vyrą FRED, dukrelę ISIS-CECILIA, tėvus ZENONĄ ir STASĘ KRASAUSKUS, brolių ALGIRDĄ, kitus gimines ir artimuosius nuosirdžiai užjaučiame.

V. ir A. Račiūnai
V. ir T. Simučiai
A. ir N. Matuliai
A. Šantaras
C. ir E. Ramanauskai
P. ir S. Miliuskai
A. ir A. Mikučauskai
E. ir V. Švelniai
A. Varškys
J. ir E. Zubrickai
V. ir E. Kiaupai
J. ir P. Leonikiai
E. ir R. Cepelevičiai
Z. ir E. Degučiai
I. ir A. Kuliešiai
M. E. ir J. Dijokai
A. Vadeišienė
A. ir O. Liškūnai
V. ir E. Artmonai
J. Jankauskas
A. ir B. Marenholcai
J. ir L. Mežinskai
A. Sunaitis
V. ir J. Dijokai
S. ir H. Naujokai

A.†A.

MORTAI UŽGIRIENEI

mirus, jos dukrai BIRUTEI JASAITIENEI, sūnams VYTAUTUI, ŠARŪNUI, EGIDIJUI ir jų šeimoms reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdimę.

Dalia ir Kęstutis Ječiai

Mielą STASĮ RAMĄ ir visą jo šeimą liūdinčius

Broliui A.†A. VLADUI

mirus, nuosirdžiai užjaučia

Jucaičių šeima

DRAUGAS, ketvirtadienis, 1988 m. birželio mėn. 23 d.

5

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

STANISLAVA RUDYTĖ ŠTARIENĖ

Š. m. birželio mėn. 26 d. sukanka vieneri metai, kai Viešpats pasišaukė į Amžinybę mūsų mylimą Žmoną ir Mamą.

Šv. Mišios už jos sielą bus atnašaujamos sekmadienį, birželio 26 d., 9 val. ryto Tėvų Marijonų koplyčioje ir 1 val. p.p. Jėzaus Vardo bažnyčioje Gulfport, Floridoje; taip pat Romoje ir Krekenavos bažnyčioje, Lietuvoje.

Prašome draugus ir pažįstamus prisiminti velionę savo maldose.

Liūdintys: vyras Aleksas ir duktė Agnietė Malelienė.

Mirus mielai motinai

A.†A.

MORTAI UŽGIRIENEI,

BIRUTEI JASAITIENEI ir artimiesiems reiškiamo nuosirdžiai užuojautą

Stefa ir Petras Kisieliai

A.†A.

MORTAI UŽGIRIENEI

mirus, jos dukrai BIRUTEI JASAITIENEI, Vyt. D.Š. R-nės Ordinių Tarybos narei ir šeimos nariams, nuosirdžiai užuojautą reiškia

Vyt. D. Šaulių R-nės valdyba ir nariai

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIEŠIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai – 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas – 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas – 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas – 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas – 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street – Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. – Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. – Tel. 430-5700

VASAITIS—BUTKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas – 652-1003

APLINK MUS

x Dr. Algirdas Statkevičius, kuris su dukra Rasa prieš mėnesį atvyko iš ok. Lietuvos į Ameriką, lydimas inž. Antano Rudžio, aplankė „Draugo“ redakciją, susipažino su spaudos darbu, papasakojo apie savo kančias okupantui persekiojant Lietuvoje. Jis dabar susipažįsta su lietuviškais įstaigomis ir jų nusiteikimu Lietuvos atžvilgiu.

x Žurn. Jurgis Janušaitis, nuolatinis „Draugo“ bendradarbis, pasižadėjo atstovauti „Draugo“ redakcijai PLB seime ir teikti dienraščiu seimo eigos aprašymus. Iš Floridos jis su žmona išvyksta į Torontą šeštadienį.

x Gintaro vasarvietėje Union Pier, Michigan, prasidės šventos Mišios liepos 3 dieną, sekmadienį, 10 valandą Chicago laiku ir tęsis per visą vasarą iki rugsėjo 4 d. sekmadienio prieš Labor Day.

x Povilas Baltis, iš Mililami Town, Hawajai, lankėsi Chicagoje, buvo susitikęs su draugais ir pažįstamais, kurių ilgesnį laiką buvo nematęs. P. Baltis daugelį metų yra gyvenęs Chicagoje, buvo įsijungęs į lietuvišką veiklą. Apsigyvenęs Hawajuose dėstė Kolegijoje, kol išėjo į pensiją.

x „Draugo“ metinė gegužinė bus Marijonų vienuolyno soduose liepos 24 d. (ne liepos 31 d., kaip anksčiau buvo skelbta). Gegužinė, kaip paprastai, bus pamaldos, gera muzika, pietūs ir kiti įvairumai. Taip pat bus galima įsigyti naujų leidinių ir susimokėti „Draugo“ prenumeratą.

x Dalia ir Aleksas Špokai, gyv. Merrillville, Ind., buvo atvykę į Chicago prieš išvykdamas nuolatiniams apsigyvenimui į Broomfield, Colorado, kur jų dukros Rūta Beckham ir Dana Crak su šeimomis gyvena ir nekantriai jų laukia atvykstant. Budami Chicagoje, užsuko į Drauga, pakeitė dienraščio siuntinėjimo adresą ir ta proga įteikė 25 dol. auką. Nuosirdus aciū. Špokai yra susipratę lietuviai, čia gyvendami dalyvavo lietuviškoje veikloje, priklausė Gary Šv. Kazimiero parapijai, kurios klebonas yra kun. dr. Ignas Urbonas, gegužės 21 d. draugai ir parapičiai jiems suurošė gražias išleistas, linkėdamos geros sveikatos ir sėkmės įsikurti naujoje vietoje.

x Constance Yodelis, Homewood, Ill., nuosirdi „Draugo“ rėmėja, už kalėdines korteles ir kalendorių atsuntė 15 dol. auką. Nuosirdus aciū.

x Primenamieji šokių šventė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas ir Kultūros kongresas čia pat. Šie įvykiai svarbūs ir išeivijai, ir Lietuvai. Vėluojasi su aukomis didokas skaičius tikrai galinčių paaukoti tautiečių. Paskubėkite! Jungtinio finansų komiteto pirmininkai S. Jokubauskas, P. Kisielius, P. Razma.

x Organizuojamas antras autobusų į Hamiltoną. Kelionė, nakvynė tik \$125.00. Skambinti iki birželio 25 d. A. Palukaitienė, 471-0811.

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimėjimais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Tel. V77-7747.

x Doc. Vytautas Skuodis birželio 26 d. Torontose Pasaulio lietuvių IV kultūros kongreso svarstybose „Religijos reikšmė tautiniam išlikimui“ pažvelgs į klausimą: kokią reikšmę turi religija Lietuvoje (Sibire) tautiniam išlikimui? Jei Lietuvoje nėra „Lydomo katilo“ pavojaus, tai ar mažesnė grėsmė iš svetimųjų antplūdžio.

x Dana ir Petras Baltučiai iš Melbourne, Australijos, pakeliui į Kanados Torontą vykstantį PLB seimą buvo sustoję Chicagoje. Ta proga, lydimi Bronės Maleckienės iš Tinley Park, Ill., jie aplankė „Draugą“, susipažino su spaudos darbu ir įsigijo naujų leidinių.

x Brazilijos tautinių šokių grupė „Nemunas“ Jaunimo centro didžiojoje salėje atliks programą liepos 10 d., sekmadienį, 3 val. p.p. Koncertą rengia Akademiniš Skautų sąjūdis, talkinant Jaunimo sąjungai.

x Kęstutis K. Ambutas buvo apdovanotas JAV gamtos apsaugos (EPA) bronziniu medaliu už jo „išskirtinį inšą, ruošiant, planuojant bei įvedant EPA regioninį planą indėnų rezervatams. Kęstutis, jau 12 m. dirbęs EPA, nuo 1980 iki 1984 m. buvo regioninio administratoriaus ypatingas pavaduotojas.

x Clevelando Dievo Motinos parapijos choras, vadovaujamas muz. Ritos Klierienės, ir Toronto „Volungės“ choras, vadovaujamas muz. Dalios Viskontienės, birželio 25 d. Torontose Pasaulio lietuvių IV kultūros kongrese atliks koncertinę programą. Programoje dalyvaus pianistai Vytas Bakšys ir Leokadija Kanovičienė.

x Jonas Kriščiūnas, Chicago, Ill., yra dosnus „Draugo“ rėmėjas, nes supranta, kad lietuviška spauda be skaitytojų paramos negalėtų išsilaikyti, todėl, pratęsdamas prenumeratą, pridėjo visą šimtine. Be to, trumpai pažymėjo, kad Lietuva vėl išsilaikys iš sovietų okupacijos narų. Nuosirdus aciū. J. Kriščiūnui už auką ir tvirtą tikėjimą į laisvą Lietuvą.

x D.L.K. Birutės Los Angeles, Kalifornija, skyriaus valdyba per išdalinę G. Raibienę atsuntė „Draugui“ 25 dol. auką už gerą „Draugo“ informaciją. Nuosirdus aciū. Balandžio 24 d. susirinkime buvo išrinkta valdyba: A. Pažiūrienė, pirmininkė, valdybos narės — A. Audronienė, L. Jarašiūnienė, M. Kairienė, L. Mažeikienė ir G. Raibienė.

x Ilgametė „Draugo“ skaitytoja Izabele Matiukas, Rochester, N.Y., iškeliausi į Amžinybę, jos likusi prenumerata 20 dol., dukrai prašant, palikti kaip auką „Draugui“ jos prisiminimui. Reiškiamė užuojautą ir aciū už auką.

x Kam laukti iki šeštadienio? Lietuvių Festivalis prasideda šį penktadienį Playhouse svetainėje. Muzikinę programą praves Vyto B. Pageidaujama visų rimto pasispaudymo! Playhouse, 2515 W. 69th St.

Šių metų abiturientai, kuriuos su lietuvių visuomene supažindino Lietuvių Moterų federacijos Chicago klubas birželio 5 d. Sabre Room Hickory Hills, Ill.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

1988 M. ABITURIENTŲ PRISTATYMO POKYLIS

Šiais metais kaip ir kiekvienais per šešiolika metų, Lietuvių Moterų klubų federacijos Chicago klubo valdyba, talkinant abiturientų motinų komitetui, suruošė šaunų pokylį pagerbti gimnaziją baigiančius lietuvių jaunuolius.

Pokylis vyko puošnioje „Flame“ Sabre Room salėje. Ketvirtą valandą svečiai pamazų pradėjo rinktis į salę. Tuo pačiu pradėjo matytis ir šio vakaro abiturientai. Artėjant penktai valandai, abiturientai rikiavosi įgyviavimui į salę. Pasigirdo maršo garsai ir į salę įėjo dvidešimt devyni šaunūs jaunuoliai. Juos iškilmingai įvedė 1987 m. abiturientė Rima Polikaitytė. Salėje pasitiko vakaro pravedėjas Edvardas Tuskenis, kuris puikia lietuvių kalba ir prasmingais žodžiais atidarė pokylį pakviestas.

Vilija Kerelytė, L.K.M. fed. Chicago klubo pirmininkė, abiturientų pristatymui ir supažindinimui. Po oficialaus pristatymo, sveikino abiturientus pati pirmininkė, gen. konsulas V. Kleiza, 1987 m. abiturientė Rima Polikaitytė. Čia norėčiau stabtelėti ir pabrėžti vieną labai įspūdingą momentą. Rima buvo apsiūsiusi tautine juosta, apie kurią pati Rima paaiškino simbolizmą šios juostos. Tai yra vienybė tarp buvusių laidų ir dabartinių. Ji skatino kiekvieną jungtis į bendrą lietuvišką darbą, siekti aukštojo mokslo, neužmiršti klasės draugų. Kalbos metu buvo juostos perdavimas. 1988 m. abiturientų atstovas Vidas Paulius priėmė juostą ir toliau dėkodamas LKM

x „Lituanica — Liths“ futbolo komanda paskutines pavasario rato pirmenybių rungtynes prieš „Rams“ komandą žais šeštadienį, birželio 26 d. Rungtynes vyks Marquette Parko aikštėje. Pradžią 3 val. p.p. Visi futbolo mėgėjai kviečiami paskatinti savo komandą laimėjimui.

x Dr. Arvydas Matonis, Wilbraham, Mass., lietuviško žodžio rėmėjas, pratęsdamas prenumeratą, pridėjo visą šimtine. Dr. A. Matoniui, mūsų garbės prenumeratoriui, tariame nuosirdų aciū.

x Jadvyga Poškienė, Marquette Parko gyventoja, atgavusi Kaziuko mugę pames ta jai didelės sentimentalinės vertės auksinį auskarą, reikšdama dėkingumą už „Draugą“ paskelbtą tuo reikalu žinutę, per radėjus — Butinų šeimą, įteikė „Draugui“ paramai 20 dol. auką. Ačiū Poškienei ir R. ir L. Butinams.

fed. už suteiktą progą sueiti „paskutinį“ kartą prieš iškeliaujant studijoms. Tęsdamas tradiciją juostos perrišimui pakvietė Tiną Reitnerytę, 1989 m. abiturientę, kuriai užrišo juostą.

Invokacijai sukalbėti buvo pakviestas kun. Antanas Saulaitis. Po invokacijos svečiai vaišinosi puikia Sabre Room vakariene. Po vakarienos pasigirdo orkestrinė muzika ir prasidėjo tradicinės abiturientų valsas. Abiturientai iškvietė savo mamytės, o abiturientės tėvelius.

Visi svečiai ilgai svečiavosi klausydami „Žaros“ orkestro muzikos. Nuotaika buvo smagi ir jaunatviška.

Nors ir 1988 m. abiturientų balius jau praėityje, tačiau liks jo prisiminimai ilgam laikui.

Svajonė R. Kerelytė LMK fed. Chicago skyriaus korespondentė

DR. A. STATKEVIČIUS SU LIETUVIAIS DAKTARAIŠ

Lietuviai gydytojai birželio 17 d. Jaunimo centro kavinėje surengė susitikimą su dr. Algirdui Statkevičiui. Pobūvį atidarė jo organizatorius dr. V. Tauras, pakviestas prabilti pasaulio lietuvių gydytojų s-gos pirm. dr. A. Vanagūnui, kuris pataliojo sveikimo atvykusius. Dr. K. Ambrozaitis supažindino su sveikimo prie garbės stalo. Čia buvo dr. A. Statkevičius su dukra Rasa, gen. kons. V. Kleiza su žmona, M. ir Ant. Rudžiai, dr. A. Vanagūnas, dr. V. Skuodis, D. Vaičekas, Altos pirm. inž. G. Lazauskas, kun. J. Borevičius, prel. J. Prunskis. Invokaciją sukalbėjo kun. J. Borevičius.

Po skaniai paruoštos šiltos vakarienos, renginiui vadovavęs dr. K. Ambrozaitis pakvietė prel. J. Prunskį su-

pažindinti su dr. A. Statkevičium. M. Rudienė painformavo apie Balfio darbą, pastangas padėti pabėgėliams ir siekimus išlaisvinti dr. A. Statkevičių. Dėkojo gydytojams už gausią paramą Balfui. Dr. A. Vanagūnas pasveikino dr. Statkevičių lietuvių gydytojų vardu. Dr. V. Tauras painformavo apie gydytojų rezoliucijas, protestuojant prieš sveikų žmonių uždarinimą į psichiatrines ligonines. Priminė dr. Koryginą, kuris įrodė, kad sveiki uždarami psichiatrinėse ligoninėse. Papasakojo, kaip buvo telkiamos lėšos padėti dr. Statkevičiui. Net ir Chicago moterų klubas paaukojo 100 dol. siuntiant laiškus, talkino M. Barienė.

Dr. F. Kaunas pasveikino dr. A. Statkevičių Fraternitas Lituanica vardu, o dr. K. Ambrozaitis — Gajos korp. vardu. Priminė kaip per International Amnesty, per senatorius, kongresmanus buvo siekiama laisvės dr. Statkevičiui. Gajos korp. vardu dr. A. Prunskienė ir dr. J. Meškauskas įteikė gėlių puokštę Rasai Statkevičiūtei.

Dr. A. Statkevičius perdavė sveikinimus nuo tėvynėje kovojančių tautiečių. Dėkojo Balfio vadovei M. Rudienei ir kitiems už pastangas jį išlaisvinti ir čia maloniai sutikti. Dėkojo už paramą gyvenimui išeivijoje. Pažymėjo, kad nori čia dirbti dėl Lietuvos laisvės, daryti tai, ko už geležinės uždangos negalėjo atlikti.

Papasakojo apie savo darbą Lietuvoje, apie paramą partizanams. Jam teko slapstyti. Kartą jį neva pakvietė pas ligonį, o čia enkavedistai primušė, surišo ir uždarė į KGB kalėjimą Kaune, net neatrėšė rankų. Perkėlė į Vilniaus kalėjimą. Čia nakčia tardydavo, o dieną neleidavo miegoti.

Dr. A. Statkevičius kalba demonstracijoje, kurią surengė pabaltiečiai Chicago miesto centre. Vidury Šv. M. Marijos Gimimo par. klebonas kun. J. Kuzinskas.

Nuotr. Rasos Miliauskaitės

IS ARTI IR TOLI

JA VALSTYBĖSE

— A.a. rašyt. Karolė Pažėraitė mirė Matulaičio namuose Putname birželio 8 d. Palaidota Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų vienuolyno kapinėse „Dangaus Vartai“ birželio 11 d. Velionė buvo gimusi 1903 m. rugpjūčio 6 d. Krasnike Liubli-no gubernijoje, kur jos tėvas buvo mokytojas. Mokėsi Veiveriuose, Maskvoje, Voroneže ir baigė Marijampolėje. Kurį laiką buvo mokytoja. Mokėsi lietuvių ir prancūzų literatūrą Vytauto D. universitete. Dirbo ilgesnį laiką Varšuvos ir Maskvos Lietuvos pasiuntinybėse. 1944 m. pasitraukė nuo bolševikų, kurių laiką gyveno Brazilijoje, o 1973 m. persikėlė visam laikui į Ameriką ir apsigyveno Cicero. Yra rašiusi laikraščiuose, išleido kelias knygas — romanus ir novelių rinkinius. Jos žymiausi veikalai „Nusidėjėle“ ir „Anapilio papėdėje“.

— Muz. Nijolės Ulėnienės privati muzikos mokykla birželio 18 d., šeštadienį, turėjo jaunesnių ir vyresnių mokinių koncertą. Šiuo koncertu ji užbaigė mokslo metus. Pradės mokyti tik ateinančią rudeni.

kuklus pagerbimas. Po šv. Mišių savo parapijoje suaktyvinkai Algis ir Laima Paugiai ir visi giminės ir artimieji, kurie buvo kaip Laimos brolis Alg. Jara su šeima, Algio sesuo Genovaitė ir brolis Kazimieras su šeimomis, pusseserė Dalia Gargasaitė, ką tik atvykęs iš ok. Lietuvos, Laimos krikšto tėvas Ignas Venckus, diakonas Antanas Buta iš Melrose Parko, artimi draugai Onutė ir Jonas Stokšai, Danutės uošviai, Rūta Ankstutis ir močiutės M. Paugienė ir A. Repšienė.

Pagerbimą pradėjo sūnus Mykolas, pasveikindamas visus atvykusius, padėkodamas tėveliams už jų auklėjimą ir mokslinimą. Tolimesnei programai praversti pakvietė diakoną A. Butą. Padėkojęs už pakvietimą, A. Buta pakvietė kiekvieną dalyvį prisistatyti ir koks „gimnystės“ ryšys. Pasveikines suaktyvinkus jų vedybinio 25-rių metų proga, pakvietė Mykolą ir Danutę pagerbti tėvelius, prisegant jiems po gėlytę. Ta pačia proga buvo pakeltos šampano taurės ir sugiedota „Ilgiausių metų“.

Po to pats diakonas palaimino maistą ir kvietė visus vaišintis. Jau gerokai užvalgius, ceremonijų vedėjas pravedė sveikinimus. Pirmiausia žodį tarė Laimos marmytė A. Repšienė, pasidžiaugdama savo dukters ir žento gražia šeima. Jos pusseserė Dalia su ypatingu įjautimu tarė kuklų ir nuosirdų žodį, linkėdama ir toliau geros šeimos pavyzdžiu atžvėsti auki-nį jubiliejų. Dar sveikino jos geriausia draugė Onutė Stokšienė. Visų dalyvių vardu buvo įteikta vertinga dovana. Visi linkėjo ir toliau nepavargti, nenutolti nuo krikščioniškos ir lietuviškos šeimos tradicijų.

Po vaišių šioje salėje visi buvo pakviesti į močiutės butą, esantį vos už trijų blokų, tęsti toliau tą kuklią, bet reikšmingą vedybinę suaktyv.

Padėka visiems dalyviams, o ypatingai A. Butai, kuris tokioje nuotaikingoje dvasioje pravedė šį kuklų pagerbimą. Taip pat didi pagarba jų atžalynui Mykolui ir Danutei už įdėtą pastangą, pagerbiant savo tėvelius.

D. G.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.